

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky s celoškolskou působností

LENKA BLAŽKOVÁ
Pedagogika – správní činnost
VI. ročník – kombinované studium

EXEKUCE A UCHAZEČ O ZAMĚSTNÁNÍ

Diplomová práce

Vedoucí práce: PaedDr. Bronislava Štěpánková, Ph.D.

OLOMOUC 2009

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Exekuce a uchazeč o zaměstnání“ vypracovala samostatně s použitím uvedených informačních zdrojů.

V Olomouci dne 13. března 2009

.....
Lenka Blažková

Děkuji PaedDr. Bronislavě Štěpánkové, Ph.D., vedoucí mé diplomové práce za odbornou pomoc a čas, který mi věnovala.

Poděkování patří i JUDr. Bořivoji Šubrtovi a Bc. Stanislavu Valůškovi za odborné konzultace.

OBSAH

ÚVOD	6
A. TEORETICKÁ ČÁST	9
1 EXEKUCE OBECNĚ	9
1.1 VYMEZENÍ POJMU	9
1.2 CÍLE VÝKONU ROZHODNUTÍ	11
2 ZPŮSOBY EXEKUCE	13
3 VÝKON ROZHODNUTÍ PRO PENĚŽITÁ PLNĚNÍ	15
3.1 NAŘÍZENÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ.....	15
3.2 SRÁŽKY ZE MZDY	16
3.2.1 ROZSAH SRÁŽEK	16
3.2.2 NAŘÍZENÍ A PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK	18
3.2.3 ODKLAD A ZASTAVENÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ	19
3.2.4 VÝPLATA PROVEDENÝCH SRÁŽEK	20
3.2.5 ZMĚNA PLÁTCE MZDY	20
3.2.6 NĚKOLIK PLÁTCŮ MZDY	22
3.3 SRÁŽKY Z JINÝCH PŘÍJMŮ	22
4 UCHAZEČ O ZAMĚSTNÁNÍ A PODPORA V NEZAMĚSTNANOSTI	24
4.1 UCHAZEČ O ZAMĚSTNÁNÍ	24
4.2 PODPORA V NEZAMĚSTNANOSTI	24
4.2.1 ZVLÁŠTNOSTI PODPŮRČÍ DOBY	27
4.2.2 VÝŠE PODPORY V NEZAMĚSTNANOSTI	28
4.3 PROBLEMATIKA SRÁŽEK Z PODPORY V NEZAMĚSTNANOSTI	30
5 EXEKUCE PROVÁDĚNÁ SOUDNÍMI EXEKUTORY	34
5.1 SOUDNÍ EXEKUTOR	34
5.2 EXEKUČNÍ ČINNOST SOUDNÍHO EXEKUTORA	35
5.3 NÁKLADY EXEKUCE PROVÁDĚNÉ SOUDNÍM EXEKUTOREM A JEHO ODMĚNA	36
5.4 ZÁKONNÉ ŘEŠENÍ SOUBĚHU EXEKUCÍ	38
6 ZMĚNY V LEGISLATIVĚ	40
6.1 ZÁKON O ZAMĚSTNANOSTI.....	40
6.2 OBČANSKÝ SOUDNÍ ŘÁD	43
6.3 EXEKUTORSKÝ ZÁKON	46
6.4 ŽIVOTNÍ MINIMUM A NEZABAVITELNÁ ČÁSTKA	46

B. EMPIRICKÁ ČÁST ...	49
7 VÝZKUM EFEKTIVNOSTI VÝKONŮ ROZHODNUTÍ	49
7.1 CÍL PRÁCE.....	49
7.2 METODY ZKOUMÁNÍ	50
7.3 POPIS ZKOUMANÉHO SOUBORU	50
7.4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	51
7.5 PILOTÁŽ	51
7.6 PŘEDVÝZKUM	52
8 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	53
8.1 SROVNÁNÍ VÝŠE VYMOŽENÝCH POHLEDÁVEK S VÝŠÍ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI	59
9 SOUČASNÝ STAV A NÁVRHY OPATŘENÍ NA JEHO ZLEPŠENÍ	64
ZÁVĚR	68
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
PŘÍLOHY	74
1 USNESENÍ NAŘÍZENÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ SRÁŽKAMI ZE MZDY	74
2 POUČENÍ PŘI VÝKONU ROZHODNUTÍ SRÁŽKAMI ZE MZDY	77
ANOTACE	79

ÚVOD

Společenské změny, kterými neustále procházíme, přináší do každodenního života nové vztahy, a to ve všech oblastech žití, čímž vzniká i řada různých sporů, které končí u soudu, protože nedošlo k plnění závazků či přímo k plnění samotných rozhodnutí soudů.

Mezilidské vztahy si od samého počátku vyžadují dodržování určitých pravidel chování. Plnění závazků jistě patří mezi ně. S postupným prohlubováním sociálních rozdílů v České republice se však změnily i postoje lidí k měnícím se životním podmínkám a dobrovolné plnění uložených povinností se, bohužel, nestalo dodnes pravidlem. Nerespektování pravomocných rozhodnutí soudů a orgánů veřejné správy je neoddiskutovatelným problémem.

Úroveň vymahatelnosti práva ve státě je přitom v přímé úměře s úrovní právnosti státu. Základním principem právního státu je absolutní respekt k vykonatelným rozhodnutím soudů a orgánů veřejné správy. Soudy jsou dnes, i když často po neúměrně dlouhé době, schopny rozsoudit spory a určit či přiznat každému, co jeho jest. Přesto, dočká-li se oprávněný vydání pravomocného a vykonatelného titulu, neznamená to ještě, že má vyhráno [19]. Slabinou českého soudnictví je nejen pomalost soudního řízení, ale také i následná vymahatelnost soudních rozhodnutí. Legislativa v České republice stále umožňuje vyhnout se plnění rozhodnutí, které ukládají povinnému subjektu povinnost k peněžitému či nepeněžitému plnění. Výlučným právem státu a jeho základním úkolem je zajistit vymahatelnost práva tak, aby se každý domohl svého práva co nejdříve a aby rozhodnutí soudů i státních orgánů byla respektována. Jde o tzv. poskytování právní ochrany s pomocí státního donucení [6]. Dosažení tohoto práva je nejen zájmem státu, ale i soukromým zájmem občana.

Za nejpalčivější problém považuji nerespektování rozhodnutí ukládajících povinnému subjektu peněžité plnění. Dlužníků v této zemi neustále přibývá, navíc včas nepostihnutý dlužník produkuje další dlužníky. Existence stále zvyšujícího se podílu dlužníků pak způsobuje problémy nejen státu a běžnému občanovi, ale i podnikatelům. Tito se mnohdy dostávají do druhotné platební neschopnosti a jsou následně nuceni ukončit svou činnost.

Nízká úroveň vymahatelnosti práva tak může nepřímo způsobovat stoupající nezaměstnanost u lidí v produktivním věku a tím i vyšší transfery těmto lidem v podobě sociálních dávek od státu. Veřejné výdaje státu pak nejsou zvyšovány pouze tímto způsobem, ale i vzrůstajícím podílem nedobytných pohledávek státu. Pokud nejsou vykonatelná rozhodnutí soudů a jiných orgánů plněna (a to nejen ukládající peněžité plnění), ke slovu musí přijít nucené vymáhání – výkon rozhodnutí neboli exekuce. Existencí tohoto institutu stát zajišťuje respektování práv a povinností tam, kde základní pravidla chování a slušnosti již nestačí.

S oblastí výkonu rozhodnutí ukládajících peněžité plnění mám osobní zkušenosti plynoucí z mého zaměstnání. V současné době pracuji na Úřadu práce v Olomouci ve funkci referenta na právním oddělení a mou pracovní náplní donedávna bylo provádění exekucí - srážek z podpory v nezaměstnanosti na základě nařízení výkonu rozhodnutí.

Z těchto důvodů jsem si vybrala téma magisterské práce, které se týká efektivnosti vymahatelnosti nařízení výkonu rozhodnutí na mzdu – jiný příjem, tj. podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání. Posouzení této problematiky bylo hlavním cílem práce. Druhým cílem pak bylo zhodnocení současného stavu vymahatelnosti pohledávek a navržení opatření k jeho zlepšení. V přípravě a realizaci práce jsem vycházela z citované odborné literatury, z vědomostí, které jsem získala studiem na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého

v Olomouci a v neposlední řadě z osobních zkušeností s řešením této problematiky na svém pracovišti.

Práce analyzuje popsany způsob výkonu rozhodnutí a problémy s ním související. Dále porovnává jejich efektivnost a využitelnost v praxi. V praktické části je prezentována efektivnost výkonů rozhodnutí s využitím výsledků výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti provedených v letech 2000 – 2007 u Úřadu práce v Olomouci.

Je třeba podotknout, že jsem tuto práci zpracovávala v průběhu roku 2008 a použila v ní legislativu platnou k 31.12.2007.

A. TEORETICKÁ ČÁST

1 EXEKUCE OBECNĚ

1.1 Vymezení pojmu

V právním řádu České republiky existuje v současné době několik právních předpisů, které upravují provádění výkonu rozhodnutí - exekucí. Základní a nejpodrobnější úprava je obsažena v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění (dále jen o.s.ř.). Tento upravuje postup soudů a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k zachovávání zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob (ust. § 1 o.s.ř.).

V občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci a provádějí výkon rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně; dbají přitom, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů fyzických a právnických osob a aby práv nebylo zneužíváno na úkor těchto osob. Občanské soudní řízení je jednou ze záruk zákonnosti a slouží jejímu upevnování a rozvíjení. Každý má právo domáhat se u soudu ochrany práva, které bylo ohroženo nebo porušeno (ust. § 2 a § 3 o.s.ř.).

Soud nebo jiný orgán autoritativně rozhodne o tom, co je právem. Ve svém rozhodnutí založí nebo stanoví práva a povinnosti jednotlivým subjektům, od nichž očekává, že se jim dobrovolně podrobí. Subjektivní právo, které bylo založeno nebo přiznáno, někdy působí i samočinně. Právní řád však musí být zároveň připraven na to, aby zajistil splnění povinností uložené soudním rozhodnutím i tam, kde povinnost není splněna dobrovolně. V těchto případech zajišťuje splnění uložených povinností stát svou autoritou, prostřednictvím

státní donucovací moci. Postup, kterým se tato nucená realizace zajišťuje, je obecně nazýván exekucí nebo také výkonem rozhodnutí¹ [19].

Oprávněným je občan, resp. fyzická nebo právnická osoba, obec či stát, kterému byl pravomocným a vykonatelným rozhodnutím soudu nebo orgánu veřejné správy přiznán nárok na plnění, a to peněžité či nepeněžité. Povinným subjektem je opět občan, resp. fyzická nebo právnická osoba, obec nebo stát, který je podle výše uvedeného rozhodnutí povinen ve prospěch oprávněného subjektu něco plnit, a takto neučiní [4].

Tak jako občanské soudní řízení není jediným řízením, ve kterém se rozhoduje o právech a povinnostech, tak také soudní exekuční řízení není jediným exekuční řízením, které známe. Kromě soudního exekučního řízení existuje exekuční řízení správní, které zahrnuje exekuce daňové dle zákona o správě daní a poplatků (zákon č. 337/1992 Sb., v platném znění) a exekuce upravené ve správním řádu (zákon č. 500/2004 Sb., v platném znění).

Exekuce tedy zajišťují různé orgány, každý na určitém úseku.

Soud má při zajišťování exekucí na rozdíl od jiných zde uvedených exekučních orgánů zvláštní místo. Zatímco jiné orgány zajišťují a vykonávají rozhodnutí vydaná jen v rámci své působnosti (např. správní exekuce lze vykonat jen rozhodnutí vydaná ve správním řízení, daňová exekuce se zaměřuje jen na výběr daní, poplatků, odvodů a pokut do státního rozpočtu), soudní exekuce má širší záběr. Nevykonává pouze rozhodnutí vydaná v občanském soudním řízení,

¹ Občanský soudní řád z roku 1963 zavedl novátorskou terminologii – výkon rozhodnutí. Tento termín pokládal tehdejší zákonodárce (podle důvodové zprávy) za vhodnější název než dřívější termín exekuce. Tato terminologie se nevězila a výrazy jako „exekuce“, „exekutor“ a jim podobné či odvozené zůstaly trvale v myslích lidí [2].

nýbrž vykonává i rozhodnutí jiných orgánů (i rozhodnutí vydaná ve správním nebo v daňovém řízení), dokonce vykonává i rozhodnutí cizozemských soudů a jiných orgánů. Širší záběr exekuce se projevuje třeba i v tom, že některé jiné exekuce mají omezený výběr exekučních způsobů a prostředků a některé způsoby exekuce může provádět pouze soud [19].

Dnem 1. 9. 2001 nabyt účinnosti zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen exekuční řád). Zákon rozšířil náš právní řád o další druh exekuce – o exekuci prováděnou soudními exekutory podle exekučního řádu a je koncipován jako zvláštní zákon ve vztahu k obecné procesní úpravě obsažené v o.s.ř. Dosavadní druhy exekucí, jak je vykonávají soudy či jiné státní orgány, zůstávají nadále zachovány.

Exekutorem je podle nového zákona státem jmenovaná fyzická osoba pověřená exekutorským úřadem, která provádí exekuční činnost – nucený výkon exekučních titulů, nezávisle a za úplatu. Exekutor je při výkonu exekuční činnosti vázán ústavou, zákony a jinými právními předpisy, jakož i rozhodnutími soudů, vydanými v řízení o výkon rozhodnutí a exekučním řízení, není však povinen respektovat pokyny jiných státních orgánů. Jeho exekuční činnost, kterou vykonává jako svobodné povolání, podléhá státnímu dohledu.

1.2 Cíle výkonu rozhodnutí

Účelem exekučního řízení je uspokojit přiznaná práva oprávněných osob vůči povinným, a to nuceným zásahem státu. Činí-li se tak prostřednictvím soudu, hovoříme o soudní exekuci. V exekučním řízení se nejpronikavěji projevuje vymahatelnost práva a jeho prostřednictvím právo plní svou úlohu a funkci ve společnosti. Stát je v tomto smyslu garantem toho, že svou donucovací silou zajistí

oprávněnému splnění jeho práva proti povinnému, který odmítá splnit povinnost, která mu byla uložena pravomocným a vykonatelným rozhodnutím [19].

Exekučním titulem je rozhodnutí vydané v řízení správním, občanském soudním nebo daňovém ve formě rozsudku, usnesení, schváleného smíru nebo dohody, případně platebního rozkazu. Účelem exekučního práva a jeho institutů je zjednat oprávněnému uspokojení nároku jemu již přiznaného i bez vůle povinného a proti ní, tedy prioritně chránit zájem vymáhajícího věřitele (oprávněného) a teprve v druhém sledu a jen podmíněně také oprávněné zájmy dlužníka (povinného). Jakákoliv ochrana dlužníka jde nutně na úkor věřitele, jemuž se přitom od státu má dostat prostřednictvím k tomu povolaných orgánů plné ochrany, protože je v právu a toto jeho právo bylo náležitě zjištěno, vysloveno a rozhodnutí o tom je vykonatelné [4]. Jde zde tedy vlastně o určitý veřejnoprávní zásah do jinak chráněné integrity povinného.

Exekučním řízením dává společnost občanům k dispozici prostředek k vynucení práva. Zřetelně tím dává najevo, že nelze dopustit, aby své právo si vynucoval každý oprávněný na povinném sám, způsobem, který by sám uznal za vhodný a potřebný. Při nuceném vymáhání práva, které soud při tom provádí, dochází k závažným zásahům do právní sféry povinného a v některých případech i do právní sféry třetích osob. Jde např. o zásahy nedotknutelnosti osoby, jejího soukromí, obydlí a majetku. Proto je celkem pochopitelné, že tyto zásahy mohou být prováděny jen v zákonem stanovených případech a způsobem, který zákon umožňuje.

2 ZPŮSOBY EXEKUCE

Podle povahy majetku právní předpisy umožňují tyto způsoby exekucí pro peněžité plnění:

- srážkou ze mzdy,
- příkázáním pohledávky,
- příkazem k výplatě z účtu u peněžního ústavu,
- prodejem movitých věcí a nemovitostí,
- prodejem podniku,
- zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem.

Výkon rozhodnutí pro nepeněžité plnění lze provádět těmito způsoby:

- vyklizením,
- odebráním věci,
- rozdělením společné věci,
- provedením prací a výkonů.

Při výkonu rozhodnutí prodejem zástavy lze zajištěnou pohledávku provést:

- prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí,
- prodejem věcí hromadných,
- prodejem souboru věcí a bytů nebo nebytových prostor ve vlastnictví podle zvláštního zákona,
- příkázáním zastavené peněžité pohledávky,
- postižením zastavených jiných majetkových práv.

Při výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí lze použít těchto prostředků:

- pokuty,
- odnětí dítěte tomu, u koho nemá být,
- předání do péče určené osoby.

Ve své práci budu podrobněji popisovat pouze výkony rozhodnutí k vymožení peněžitých plnění, neboť tyto výkony rozhodnutí dle mého názoru nejlépe odrážejí vymahatelnost práva; u výkonů rozhodnutí na nepeněžitá plnění nedochází k žádnému peněžitému plnění a tak lze jen velmi obtížně měřit jejich účinnost. Konkrétně se zaměřuji na srážky z jiných příjmů, které nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, tj. podporu v nezaměstnanosti u uchazeče o zaměstnání.

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti hovoří m.j. nejen o podpoře v nezaměstnanosti, ale i o podpoře při rekvalifikaci. O této se ve své práci záměrně nezmiňuji, jelikož jsem se za dobu svého výzkumu s tímto druhem srážek nesešla.

3 VÝKON ROZHODNUTÍ PRO PENĚŽITÁ PLNĚNÍ

3.1 Nařízení výkonu rozhodnutí

Výkon rozhodnutí lze nařídit jen na návrh oprávněného. V návrhu oprávněný uvede, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden. Navrhne-li výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, označí v návrhu toho, u nějž je povinný zaměstnán a má vůči němu nárok na mzdu. K návrhu připojí stejnopis rozhodnutí s potvrzením jeho vykonatelnosti; tento není třeba přikládat, jestliže návrh na výkon rozhodnutí podává u soudu, který ve věci rozhodoval jako soud prvního stupně.

Výkon rozhodnutí lze nařídit jen tehdy, obsahuje-li označení oprávněné a povinné osoby, vymezení obsahu a rozsahu povinnosti, k jejímuž splnění byl výkon rozhodnutí navržen a určení lhůty ke splnění této povinnosti. Pokud není lhůta splnění povinnosti vyznačena, má se za to, že povinnost uloženou rozhodnutím je třeba splnit do tří dnů od právní moci rozhodnutí.

Výkon rozhodnutí lze nařídit jen v takovém rozsahu, jaký oprávněný navrhl a jaký podle rozhodnutí postačí k jeho uspokojení. Navrhne-li oprávněný k vydobytí své pohledávky výkon rozhodnutí několika způsoby zároveň, ačkoliv by k jeho uspokojení stačil pouze některý z nich, nařídí soud výkon rozhodnutí jen tím způsobem, který stačí k uspokojení pohledávky oprávněného (viz příloha č. 1). Pokud je navržený výkon rozhodnutí nevhodný, může soud nařídit, a to po slyšení oprávněného, výkon rozhodnutí jiným způsobem. Soud zamítne návrh na výkon rozhodnutí pokud je z návrhu zřejmé, že by výtěžek, kterého by se mohlo dosáhnout, nepostačil ani k pokrytí nákladů na výkon rozhodnutí.

3.2 Srážky ze mzdy

3.2.1 Rozsah srážek

Srážky ze mzdy lze provádět jen do výše stanovené výkonem rozhodnutí u dané pohledávky. Provádějí se z čisté mzdy, tzn. po odečtení daně z příjmu, pojistného na sociálním zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejném zdravotním pojištění. Do čisté mzdy se započítávají i odměny za vedlejší činnost, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u něž je v pracovním poměru. Částky náhrady nákladů spojené s pracovním výkonem, zejména při pracovních cestách, se do ní nezapočítávají.

Povinnému nesmí být při výkonu rozhodnutí sražena z měsíční mzdy tzv. základní „nezabavitelná“ částka, přičemž způsob jejího vypočtení stanoví nařízením vláda České republiky. Z čisté mzdy, která zůstává po odečtení „nezabavitelné“ základní částky zaokrouhlené směrem dolů na částku dělitelnou třemi v celých korunách, lze srazit k vymožení pohledávky oprávněného jen jednu třetinu; u přednostních pohledávek pak dvě třetiny. Přednostní pohledávky se uspokojují nejprve z druhé třetiny a teprve nestačí-li tato třetina k jejich úhradě, uspokojují se spolu s ostatními pohledávkami z první třetiny.

Přednostní pohledávky jsou:

- pohledávky výživného,
- pohledávky náhrady škody způsobené ublížením na zdraví,
- pohledávky náhrady škody způsobené úmyslným trestným činem,
- pohledávky daní a poplatků,
- pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského a důchodového pojištění a důchodového zabezpečení,

- pohledávky pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti s pohledávkami pojistného na veřejném zdravotním pojištění,
- pohledávky náhrady za příspěvek na výživu dítěte a příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče,
- pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci,
- pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory.

Vláda České republiky nařízením též stanoví částku, nad kterou se srazí zbytek mzdy bez omezení. Takto zjištěná plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy se připočte k druhé třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek, zbývající se připočte k první třetině.

Je-li nařízeno více pohledávek k vydobytí, uspokojí se podle svého pořadí bez ohledu na to, zda jde o přednostní či nepřednostní pohledávky. Dochází-li ke srážkám z druhé třetiny zbytku čisté mzdy, uspokojí se bez zřetele na pořadí nejprve pohledávky výživného a pak podle pořadí ostatní přednostní pohledávky. Nestačí-li sražená částka k uspokojení všech pohledávek výživného, uspokojí se napřed běžné výživné všech oprávněných a pak teprve nedoplatky za dřívější dobu, a to podle poměru běžného výživného.

Pořadí pohledávek se řídí dnem, kdy bylo plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. Bylo-li doručeno v týž den vícero pohledávek, mají tyto stejné pořadí. Nestačí-li částka na ně připadající k jejich uspokojení, uspokojí se poměrně. Provádět srážky ze mzdy ve větším rozsahu než stanoví zákon, je nepřípustné, a to i v případě, že s tím povinný souhlasí.

3.2.2 Nařízení a provádění srážek

Nařízením výkonu rozhodnutí soud přikazuje plátcí mzdy, aby po doručení nařízení výkonu rozhodnutí prováděl srážky ze mzdy povinného a nevyplácel je povinnému. Soud doručuje nařízení výkonu rozhodnutí oprávněnému, povinnému a plátcí mzdy do vlastních rukou. Povinný ztrácí dnem doručení právo na vyplacení té části mzdy, která odpovídá stanovené výši srážek [2]. Po právní moci nařízení výkonu rozhodnutí soud vyrozumí plátce mzdy a tento je povinen sražené částky vyplácet oprávněnému. V příloze č. 2 je přiložen vzor poučení plátce mzdy – jiného příjmu o jeho povinnostech dle o.s.ř., jenž je obvykle přiloženo k danému nařízení výkonu rozhodnutí, které je doručováno plátcí mzdy.

Plátce mzdy provádí srážky ze mzdy povinného až do úplného uspokojení pohledávky. Pokud je vykonáváno rozhodnutí, ve kterém je oprávněnému přiznáno právo na opětuující se dávky, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí i na tyto dávky, které jsou splatné i v budoucnu. Totéž platí, bylo-li povinnému uloženo uhradit dlužnou částku ve splátkách. Dojde-li během výkonu rozhodnutí ke zvýšení běžného výživného, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí na všechny částky zvýšeného výživného a tyto mají stejné pořadí jako zbytek pohledávky.

Vyplácí-li plátce mzdy měsíční mzdu nadvakrát, může přiměřené srážky povinnému provést již ze zálohy, výplatu srážek oprávněnému provede však až po uplynutí kalendářního měsíce. Je-li nařízení výkonu rozhodnutí doručeno plátcí mzdy až po vyplacení části mzdy povinnému, nepřihlíží se k provedené výplatě a srážky se provedou tak, jako by měl povinný za celý měsíc právo jen na mzdu, která mu ještě nebyla vyplacena. Pokud dojde k výplatě dlužných mezd za několik měsíců najednou, je třeba počítat srážky za každý měsíc zvlášť.

Dohodne-li se oprávněný s povinným, že se spokojí s nižšími srážkami a oznámí to oba soudu, soud vyzve plátce mzdy s tím, že má srážet jen částku, se kterou se oprávněný spokojí, pokud však nepřesáhne tato částka v příslušném výplatním období přípustnou výši srážek. Oprávněný může kdykoliv sdělit soudu, že svůj souhlas s prováděním nižších srážek odvolává. Soud o této skutečnosti vyrozumí plátce mzdy i povinného. Výzva soudu k provádění nižších srážek ze mzdy povinného pozbývá účinnosti dnem, kdy je plátci mzdy doručeno další nařízení výkonu rozhodnutí nebo vyrozumění soudu, že oprávněný odvolal svůj souhlas s prováděním nižších srážek. Plátce mzdy, oprávněný nebo povinný může soud požádat, aby určil, jaká částka má být v příslušném období ze mzdy sražena a je-li více oprávněných, kolik z ní připadne na každého z nich.

3.2.3 Odklad a zastavení výkonu rozhodnutí

Pokud soud povolí odklad nebo zastavení výkonu rozhodnutí, neprovádí plátce mzdy nadále srážky ode dne, kdy mu bylo doručeno povolení o odkladu, dokud nebude doručen příkaz, aby se ve srážkách pokračovalo. Případně srážky provádí nadále, ale nevyplácí je oprávněnému, dokud nebude odklad výkonu rozhodnutí zrušen. Zastaví-li soud výkon rozhodnutí, vyplatí plátce mzdy srážky zpět povinnému.

Soud může zastavit nařízení výkonu rozhodnutí na návrh plátce mzdy nebo povinného, když povinný po dobu jednoho roku nepobírá mzdu buď vůbec nebo v takové výši, aby z ní mohly být srážky prováděny. Na návrh povinného může soud zastavit nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, jestliže jsou srážky prováděny již pro běžné výživné a lze předpokládat, že povinný vzhledem ke svému chování i poměru k práci bude výživné plnit dál a dobrovolně.

3.2.4 Výplata provedených srážek

Sražené částky vyplatí plátce mzdy přímo oprávněnému. Jestliže má být z provedených srážek uspokojeno několik pohledávek, může plátce mzdy tyto zaslat soudu, který je sám rozvrhne mezi oprávněné a sám provede výplatu. Je zde také uložena povinnost plátcí mzdy zaslat sraženou částku soudu, jestliže mu to na žádost některého oprávněného soud nařídí. Sraženou částku je plátce mzdy povinen oprávněnému vyplatit i když má sám vůči povinnému peněžitou pohledávku, kterou by si mohl jinak započíst.

Pokud plátce mzdy neprovede srážky ze mzdy povinného řádně a včas nebo je provede v menším než stanoveném rozsahu nebo nevyplatí srážky oprávněnému bez odkladu po tom, kdy mu bylo doručeno vyrozumění, že nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci a nebo kdy dospěly další měsíční částky mzdy, může oprávněný uplatnit proti plátcí mzdy právo u soudu na vyplacení částek, které měly být sraženy povinnému ze mzdy.

3.2.5 Změna plátce mzdy

V případě, že se změní po nařízení výkonu rozhodnutí plátce mzdy, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí ze mzdy i na mzdu povinného u nového plátce.

Povinnost provádět srážky vzniká novému plátcí mzdy dnem, kdy se od povinného nebo od předchozího plátce mzdy dozví, že byl soudem nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného a pro jaké pohledávky. Nedožví-li se o těchto okolnostech nový plátce mzdy již dříve, vzniká mu povinnost provádět srážky dnem, kdy mu je do vlastních rukou doručeno usnesení soudu, ve kterém ho vyrozumí o nařízení výkonu rozhodnutí. Soud jej dále seznámí s dosavadním průběhem výkonu rozhodnutí, s výší dosud provedených srážek, sdělí

výši pohledávky, pro kterou mají být srážky nadále prováděny a v jakém pořadí a vyzve ho, aby ode dne, kdy mu bude usnesení doručeno, ve srážkách ze mzdy pokračoval. Rovněž jej upozorní na všechny jeho povinnosti při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy (viz příloha č. 2). Pořadí, které získala pohledávka oprávněného zůstává zachováno i u nového plátce mzdy.

Nový plátce mzdy je povinen si od svého zaměstnance vyžádat potvrzení o zaměstnání, vystavené předchozím zaměstnavatelem, které by mělo obsahovat mimo jiné zákonem stanovené náležitosti také skutečnost, zda byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, kým a v čí prospěch. Takové potvrzení je povinen každý zaměstnavatel zaměstnanci vydat, což platí obdobně pro plátce jiných příjmů, u nichž byly prováděny srážky, jestliže bylo jejich provádění ukončeno a pohledávky nebyly zcela uhrazeny. Pokud nový zaměstnavatel zjistí, že byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, je povinen toto oznámit bezodkladně soudu, který výkon rozhodnutí nařídil.

Přestal-li povinný pracovat u dosavadního plátce mzdy, je povinen do jednoho týdne tuto skutečnost oznámit soudu, který nařídil výkon rozhodnutí. Rovněž je povinen do jednoho týdne oznámit příslušnému soudu, že nastoupil do zaměstnání u nového plátce mzdy.

Plátce mzdy musí taktéž do jednoho týdne oznámit soudu, který nařídil výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, že u něj povinný přestal pracovat a současně zaslat vyúčtování srážek, které provedl a vyplatil oprávněným, pro které pohledávky takto činil a jaké mají pořadí.

Pokud nesplní některý plátce mzdy povinnost provádět srážky nařízené výkonem rozhodnutí, může se oprávněný domáhat, aby mu plátce mzdy vyplatil částky, na které měl právo, kdyby byl plátce mzdy své povinnosti řádně plnil. Za nesplnění povinnosti provádět srážky nařízení výkonu rozhodnutí může soud uložit povinnému i plátci mzdy pořádkovou pokutu.

3.2.6 Několik plátců mzdy

Pokud pobírá povinný mzdu od několika plátců současně, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí na všechny plátce jeho mzdy. Srážky je plátce mzdy povinen provádět ode dne doručení nařízení výkonu rozhodnutí. Soud nařídí plátcům a určí jim jednotlivě, jakou část základní „nezabavitelné“ částky mají srážet. V případě, že příjem povinného nedosahuje u některého plátce mzdy ani uvedené základní „nezabavitelné“ částky, je plátce mzdy povinen toto oznámit soudu. Soud poté znovu určí, jakou část „nezabavitelné“ částky má každý plátce srážet.

Soud také může určit, zejména jde-li o běžné výživné, aby srážky prováděl jen některý z plátců mzdy a aby ostatní v provádění srážek nepokračovali. Všichni plátci, kteří srážky provádí je vždy zašlou soudu a tento prověří, zda-li celkově sražená částka nepřevyšuje pohledávku oprávněného a teprve poté ji vyplatí oprávněnému. V opačném případě vyplatí oprávněnému jen tolik, kolik odpovídá jeho pohledávce a zbytek vrátí povinnému.

3.3 Srážky z jiných příjmů

Výkon rozhodnutí srážkou ze mzdy povinného byl až do nedávné doby nejrozšířenějším a nejpoužívanějším způsobem výkonu rozhodnutí sloužícím k uspokojení peněžitých nároků oprávněného. Novelizovaný o.s.ř. používá ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy i na výkon rozhodnutí srážkami z platu, z odměny, z dohody o pracovní činnosti, z odměny za pracovní nebo služební pohotovost, z odměny členů zastupitelstva územních samosprávních celků a z dávek státní sociální podpory, které nejsou vypláceny jednorázově. Srážky se dále provádějí z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní.

Jsou to:

- náhrada mzdy nebo platu,
- nemocenské, ošetřovné, podpora při ošetřování členy rodiny, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a peněžitá pomoc v mateřství (vše dle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění),
- důchody s výjimkou jejich zvýšení pro bezmocnost,
- stipendia,
- podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,
- odstupné, případně obdobná plnění poskytnutá v souvislosti s ukončením zaměstnání,
- peněžitá plnění věrnostní a stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním,
- úrazový příplatek, úrazové vyrovnání a úrazová renta (dle zákona č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění, v platném znění).

Hovoříme-li v tomto případě o plátcích mzdy - jiných příjmů, vztahují se příslušná ustanovení o.s.ř. též na právnické a fyzické osoby, vůči kterým má povinný nárok na některé příjmy uvedené v odstavci výše. Pokud má povinný nárok kromě mzdy i na další jiné příjmy, postupuje se tak, jakoby šlo o několik mezd. V případě, že povinný získá místo mzdy nebo vedle ní právo na některý z výše uvedených příjmů, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí i na tento příjem.

4 UCHAZEČ O ZAMĚŠTNÁNÍ A PODPORA V NEZAMĚŠTNANOSTI

4.1 Uchazeč o zaměstnání

Podpora v nezaměstnanosti je poskytována pouze uchazeči o zaměstnání podle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, v platném znění (dále jen „zákon o zaměstnanosti“). Uchazečem o zaměstnání se může stát fyzická osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání úřad práce, v jehož správním obvodu má bydliště a splní-li zákonem stanovené podmínky, je zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání.

4.2 Podpora v nezaměstnanosti

Fyzická osoba je zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání dnem podání písemné žádosti o zprostředkování zaměstnání. Pokud si požádá o zprostředkování zaměstnání nejpozději do tří pracovních dnů ode dne skončení zaměstnání nebo jiných činností, které jsou přesně specifikovány v zákoně o zaměstnanosti, zařadí se do evidence ode dne následujícího po skončení zaměstnání nebo těchto činností.

Současně si fyzická osoba (dále jen „uchazeč o zaměstnání“) může podat žádost o podporu v nezaměstnanosti. O této žádosti rozhodne úřad práce. Pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti musí uchazeč o zaměstnání splnit tyto zákonem stanovené podmínky:

- vykonávat v délce alespoň 12 měsíců v rozhodném období, kterým jsou pro posuzování nároku na podporu v nezaměstnanosti poslední tři roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání, výkon zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti

zakládající povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů),

- požádat úřad práce, u kterého je veden v evidenci o poskytnutí podpory v nezaměstnanosti a při podání žádosti doložit skutečnosti rozhodné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti,
- ke dni, k němuž má být podpora v nezaměstnanosti přiznána, není poživitelem starobního důchodu.

Do předchozí doby zaměstnání se započítává i náhradní doba zaměstnání, ze kterou se považuje doba:

- a) přípravy osoby se zdravotním postižením k práci,
- b) pobírání plného invalidního důchodu (zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém zabezpečení, v platném znění),
- c) výkonu vojenské základní (náhradní) služby,
- d) výkonu civilní služby,
- e) osobní péče o dítě do 4 let,
- f) osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zvláštního předpisu považuje za osobu závislou na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost), pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně uhrazují náklady na své potřeby; splnění těchto podmínek se nevyžaduje, pokud jde o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou,
- g) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby v rozsahu překračujícím v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu na základě smlouvy dobrovolníka s vysílající organizací, která má akreditaci Ministerstva vnitra ČR,
- h) soustavné přípravy na budoucí povolání.

Z náhradní doby zaměstnání u soustavné přípravy na budoucí povolání nelze započít více než 6 měsíců. Překrývají-li se náhradní doby zaměstnání, započítávají se jen jednou.

Rovněž platí, že pokud uchazeč o zaměstnání podá žádost o podporu v nezaměstnanosti do tří pracovních dnů po skončení zaměstnání nebo jiných činností, přizná se podpora v nezaměstnanosti ode dne následujícího po skončení zaměstnání nebo uvedených činností.

Uchazeč o zaměstnání nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti v případě, že mu vznikl nárok na výsluhový příspěvek (zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, v platném znění) nebo příspěvek za službu (zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, v platném znění) a příspěvek je vyšší než podpora v nezaměstnanosti, která by uchazeči o zaměstnání náležela, pokud by neměl nárok na tyto druhy příspěvku.

Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání při splnění zákonem stanovených podmínek po podpůrčí dobu, která činí:

- do 50 let věku 6 měsíců,
- od 50 do 55 let věku 9 měsíců,
- od 55 let věku 12 měsíců.

Rozhodující pro délku podpůrčí doby je věk uchazeče o zaměstnání při podání žádosti o podporu v nezaměstnanosti. Nárok na podporu v nezaměstnanosti zaniká uplynutím podpůrčí doby, ukončením vedení v evidenci uchazeče o zaměstnání a nebo vyřazením z evidence uchazečů o zaměstnání.

4.2.1 Zvláštnosti podpůrčí doby

Do podpůrčí doby se nezapočítává doba, po kterou uchazeč o zaměstnání pobírá dávky nemocenského pojištění, doba pobírání podpory při rekvalifikaci a doba vazby.

Naopak do podpůrčí doby se započítává doba, po kterou byl uchazeč o zaměstnání vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu neplnění povinností specifikovaných v zákoně o zaměstnanosti, např. odmítnutí vhodného zaměstnání nebo nedostavení se na stanovenou návštěvu úřadu práce bez vážných důvodů. Dále, je-li uchazeč o zaměstnání plně invalidní (dle ust. § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění) a v případě, že není schopen plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání ze zdravotních důvodů. Do podpůrčí doby je v uvedených případech započtena doba v délce 3 měsíců.

Další zvláštností je situace, kdy uchazeč o zaměstnání má nárok jen na tzv. dočerpání podpůrčí doby, protože ji zcela nevyčerpal v předchozí evidenci a nastoupil do zaměstnání, příp. vykonával samostatnou výdělečnou činnost zakládající povinnost odvádět pojistné na důchodovém pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, po dobu kratší než 3 měsíce. V tomto případě má uchazeč o zaměstnání nárok na podporu v nezaměstnanosti po zbývajících část podpůrčí doby.

Pokud uchazeči o zaměstnání uplynula celá podpůrčí doba a nemá odpracováno alespoň 6 měsíců v zaměstnání, či výkonem samostatné výdělečné činnosti zakládající povinnost odvádět pojistné na důchodovém pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nárok na podporu v nezaměstnanosti mu nevzniká. Tato doba se však nevyžaduje v případech, kdy ukončil zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost ze zdravotních důvodů nebo skončil zaměstnání z důvodů uvedených v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ust. § 52, písm. a) až c) a nebo, že zaměstnavatel porušil podstatnou

povinnost vyplývajících z právních předpisů, kolektivní smlouvy nebo sjednaných pracovních podmínek. Do doby 6 měsíců se nezapočítává doba zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti vykonávané během vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání.

4.2.2 Výše podpory v nezaměstnanosti

Výše podpory v nezaměstnanosti se stanoví procentní sazbou z průměrného čistého měsíčního výdělku, který byl u uchazeče o zaměstnání zjištěn v posledním ukončeném zaměstnání v rozhodném období podle pracovněprávních předpisů (ust. § 275 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění; dříve dle zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku, který byl zrušen k 1. 1. 2007); pokud jako poslední zaměstnání vykonával samostatnou výdělečnou činnost, stanoví se výše podpory v nezaměstnanosti procentní sazbou z posledního vyměřovacího základu (zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění) v rozhodném období přepočteného na jeden kalendářní měsíc.

Procentní sazba podpory v nezaměstnanosti činí první 3 měsíce 50 % podpůrní doby a po zbývající dobu činí 45 % z průměrného měsíčního čistého výdělku nebo z vyměřovacího základu. Ukončí-li uchazeč o zaměstnání více zaměstnání nebo výdělečnou činnost, zakládající povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti ve stejný den, výše podpory v nezaměstnanosti se stanoví ze součtu průměrných čistých měsíčních výdělků nebo součtu průměrného měsíčního čistého výdělku a vyměřovacího základu. Výpočet se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Maximální výše podpory v nezaměstnanosti činí 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí

kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla žádost o podporu v nezaměstnanosti podána.

U uchazeče o zaměstnání, který má nárok na výsluhový příspěvek nebo příspěvek za službu (zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, v platném znění a zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, v platném znění) a současně mu vznikne nárok na podporu v nezaměstnanosti, se výše podpory v nezaměstnanosti stanoví jako rozdíl mezi výší podpory v nezaměstnanosti a výsluhovým příspěvkem, resp. příspěvkem za službu.

U uchazeče o zaměstnání, který splní podmínky doby předchozího zaměstnání započtením náhradní doby zaměstnání a tato doba se posuzuje jako poslední zaměstnání, nebo který bez vlastního zavinění nemůže osvědčit výši průměrného čistého měsíčního výdělku nebo vyměřovacího základu a nebo u něj nelze stanovit průměrný měsíční čistý výdělek nebo vyměřovací základ, se stanoví podpora v nezaměstnanosti za první 3 měsíce ve výši 0,12násobku a za zbývající měsíce 0,11násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla žádost o podporu v nezaměstnanosti podána.

Pokud poslední výdělečná činnost před podáním žádosti o podporu v nezaměstnanosti nezakládala povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a je současně splněna podmínka celkové doby zaměstnání, tj. 12 měsíců, stanoví se podpora v nezaměstnanosti z průměrného čistého měsíčního výdělku nebo vyměřovacího základu, kterého dosáhl v posledním zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti, která zakládala povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Podpora v nezaměstnanosti je splatná po nabytí právní moci rozhodnutí o jejím přiznání pozadu za měsíční období, a to nejpozději v následujícím kalendářním měsíci. Jsou-li splněny podmínky pro poskytování podpory v nezaměstnanosti jen po část kalendářního měsíce, náleží podpora v nezaměstnanosti v poměrné výši odpovídající počtu kalendářních dnů, kdy tyto podmínky byly splněny.

Podpora v nezaměstnanosti se neposkytuje do ciziny, pokud však vyhlášená mezinárodní smlouva, k jejíž ratifikaci dal parlament souhlas a již je Česká republika vázána, nestanoví jinak.

Výši průměrné mzdy za první až třetí čtvrtletí předcházejícího kalendářního roku vyhlásí Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR na základě údajů Českého statistického úřadu sdělením uveřejněným ve Sbírce zákonů (ust. § 57, odst. 2 zákona o zaměstnanosti).

4.3 Problematika srážek z podpory v nezaměstnanosti

Prvořadým problémem je samotné zjištění nařízení výkonu rozhodnutí na jiný příjem, tj. podporu v nezaměstnanosti u uchazeče o zaměstnání.

Dlužník je povinen sdělit zaměstnavateli – v tomto případě plátcí jiných příjmů, tj. úřadu práce, že má nařízeny srážky, kdo tyto nařídil, v čí prospěch, pod jakým čj. a kolik je zůstatek dluhu. Pokud uchazeč o zaměstnání nepracoval a nedokládá doby zaměstnání potvrzením o zaměstnání, v němž jsou tyto informace uvedeny, nastává problém zjišťování těchto skutečností. Počátek je tedy u samotného uchazeče o zaměstnání, který mnohdy neví, kdy a jaké srážky měl nařízeny a je si jen vědom, že nemá své dluhy splaceny. Úřad práce pak složitě zjišťuje u předchozích plátců jeho mzdy, či lustruje v jeho předcházejících evidencích, zda-li srážky někdy dříve dokládal

a dohledává, jaký je jejich nynější zůstatek. Po shromáždění všech potřebných informací pak úřad práce písemně oslovuje soud, příp. jiného vykonavatele, o vydání nařízení výkonu rozhodnutí na nového plátce mzdy – jiných příjmů, tj. na úřad práce.

Úřad práce tyto srážky provádí od data zjištění, a to ještě před doručením nařízení výkonu rozhodnutí na nového plátce a deponuje je. Po doručení nařízení výkonu rozhodnutí s vyznačením řádného nabytí právní moci teprve srážky vyplatí oprávněnému.

V průběhu provádění srážek z podpory v nezaměstnanosti však mohou nastat situace, kdy již nadále srážky provádět nelze a nebo jejich provádění nemělo vůbec nastat.

Jde o tyto případy, kdy uchazeč o zaměstnání:

- řádně a včas nespolupracuje s úřadem práce a až v průběhu provádění srážek oznámí skutečnost, že má vyživované osoby, o kterých plátcí jiných příjmů nebylo dříve nic známo,
- má zastavenou podporu v nezaměstnanosti po dobu poskytování dávek nemocenského pojištění,
- má zastavenou podporu v nezaměstnanosti po dobu vazby,
- má zastavenou podporu v nezaměstnanosti z důvodu pobírání starobního důchodu,
- nespolupracuje a je vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání pro maření součinnosti nebo pro odmítnutí vhodného zaměstnání,
- je zpětně nezařazen do evidence uchazečů o zaměstnání, protože neoznámil skutečnosti bránící vedení v evidenci a nebo je jeho evidence stornována,
- má v průběhu provádění srážek podporu v nezaměstnanosti sníženou a srážky dále provádět nelze,

- v průběhu provádění srážek podporu v nezaměstnanosti zcela vyčerpá,
- má z důvodu opakovaných evidencí podporu v nezaměstnanosti přiznánu, ale v nižších částkách (např. z nižšího průměrného čistého výdělku) či po kratší podpůrní dobu,
- má podporu v nezaměstnanosti přiznánu v částce vyšší než náležela nebo byla poskytována neprávem (zjistí se dodatečně) a úřad práce rozhodne o jejím snížení nebo zastavení.

Úřad práce pak v případě, že exekuci z podpory v nezaměstnanosti nemůže provést z některého z výše uvedených důvodů, srážky složitě stornuje a vrací povinnému a soudu či jinému vykonavateli písemně oznamuje, že tento výkon rozhodnutí nemůže provést a z jakého důvodu tak nemůže učinit.

Dalším problémem, se kterým se běžně v praxi setkáváme u uchazečů o zaměstnání je skutečnost, že výše podpory v nezaměstnanosti je oproti běžnému čistému výdělku v zaměstnání poloviční, příp. mnohem nižší. I přes tyto skutečnosti je dle o.s.ř. stanovena povinnost plátců mzdy – jiných příjmů, odpočíst při výkonu srážek základní „nezabavitelnou“ částku. Tato se vztahuje na samotného povinného, na manžela povinného, na dítě, jež manželé společně vyživují a také na ostatní vyživované osoby dle zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění. Výše této základní „nezabavitelné“ částky je vždy určena příslušným nařízením vlády pro konkrétní období. Tuto problematiku více rozvádím v kapitole 6.4 Životní minimum a nezabavitelná částka.

Problematika srážek ze mzdy a z jiných příjmů je jedním z nejrozšířenějších a nejrozsáhlejších exekučních prostředků. Vedle oprávněného a dlužníka se týká i poddlužníků, kterými jsou plátců mzdy – jiných příjmů, na nichž leží odpovědnost za provedení tohoto způsobu exekuce.

Z praxe je znatelné, že plátcí mzdy často z neznalosti problematiky provádění a výplaty srážek, nejsou důslední a nepostupují podle o.s.ř. Mnohdy provádí srážky ze mzdy buď vyšší nebo nižší než je zákonem stanoveno. V ust. § 292 o.s.ř. je uvedeno, že jestliže plátce mzdy neprovede srážky řádně a včas, nebo v menším než stanoveném rozsahu, může oprávněný uplatnit proti plátcí u soudu právo na vyplacení srážek, které měly být sraženy. Provádět srážky ve větším rozsahu, než dovoluje zákon, je nepřípustné, i když s tím povinný souhlasí. Naproti tomu někteří plátcí mzdy neprovádí srážky vůbec, nebo v menším rozsahu, a to s vědomím rizika poddlužnické žaloby. Činí tak pravděpodobně proto, že spoléhají na neznalost práva oprávněného a doufají, že tento své úsilí o uspokojení své pohledávky spíše vzdá, než by podstoupil další zdlouhavé soudní řízení.

5 EXEKUCE PROVÁDĚNÁ SOUDNÍMI EXEKUTORY

Právní předpisy upravující exekuce byly rozšířeny o zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen „exekuční řád“), který nabyl účinnosti dnem 1. 5. 2001. Institut soudního exekutora, který je tímto zákonem nově zřízen, je založen na principu, že jakákoli jeho činnost začíná tam, kde končí činnost soudu.

Exekuční řád tedy deleguje část pravomoci soudu, a to výlučně tu, která je uplatňována po vydání autoritativního soudního či jiného rozhodnutí a směřuje k vynucení plnění v něm přiznaného na soudního exekutora, a to při zachování pravomoci soudu, popř. jiných státních orgánů, i pro oblast exekučního řízení (výkonu rozhodnutí) dle platné procesní úpravy obsažené v o.s.ř. či zvláštních právních předpisech.

Zákon má za cíl, cestou rozšíření exekučních orgánů o soukromé osoby, posílit vymahatelnost práva v exekučním řízení. Exekuční řád upravuje jak postavení, práva a povinnosti soudního exekutora jako osoby provádějící exekuci a exekutorskou samosprávu, tak vlastní exekuční činnost, tedy samotné provádění exekuce soudním exekutorem.

5.1 Soudní exekutor

Exekutor je státem jmenovaná a zmocněná osoba k výkonu exekuční činnosti. Jmenuje jej ministr spravedlnosti na návrh Exekutorské komory České republiky. Může jím být pouze fyzická osoba, která má plnou způsobilost k právním úkonům, získala úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice. Za vysokoškolské vzdělání se považuje i zahraniční vysokoškolské vzdělání v oblasti práva uznané mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána, nebo podle zvláštních právních

předpisů. Musí být bezúhonný, vykonat alespoň tříletou exekutorskou praxi a složit exekutorskou zkoušku. Do exekuční praxe se přitom započítává praxe soudce, asistenta soudce, advokáta, notáře, atd. Soudní exekutor vykonává svoji činnost nezávisle a je vázán jen Ústavou ČR, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení. Má postavení veřejného činitele při výkonu exekuční činnosti, sepisování exekutorských zápisů a při dalších činnostech vykonávaných z pověření soudu.

Počet soudních exekutorů je omezen a každý má svůj exekutorský úřad, který je zřízen v obvodu každého soudu. Není odměňován státem, ale je materiálně zainteresován na výsledcích jím prováděné exekuce, kdy jeho odměna je odvozena právě z výtěžku exekuce a uspokojení věřitele (výše odměn je stanovena vyhláškou Ministerstva spravedlnosti ČR)².

5.2 Exekuční činnost soudního exekutora

Přestože převážná část činnosti soudního exekutora bude směřovat k vymožení vykonatelné pohledávky jeho "klienta" po tom, co k provedení exekuce bude pověřen soudem, z exekučního řádu vyplývá, že kromě této vykonávací činnosti bude oprávněn provádět i jinou činnost [8]. Je například oprávněn poskytovat právní pomoc oprávněnému i povinnému, provádět dobrovolné dražby věcí, sepisovat listiny a exekutorské zápisy, které jsou veřejnou listinou a další činnosti stanovené exekučním řádem.

Institut soudního exekutora však byl zřízen především pro zefektivnění vykonávacího řízení. To znamená, že jeho činnost musí být v převážné

² vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené soudním exekutorem.

míře zaměřena na provádění exekucí. Oproti správci daně je oprávněn provádět nejen exekuce ukládající zaplacení peněžité částky, ale i exekuce ukládající povinnost nepeněžité povahy. Jednotlivé způsoby exekuce může provádět pouze způsoby uvedenými v exekučním řádu a tyto jsou shodné se způsoby výkonu rozhodnutí upravenými o.s.ř.

Způsob provedení exekuce je (na rozdíl od soudních výkonů rozhodnutí, kdy způsob výkonu rozhodnutí navrhuje oprávněný), v rukou soudního exekutora, který musí na základě zjištěných informací ohledně majetku povinného zvolit takový způsob, kterým dosáhne co možná úplného vymožení pohledávky, přičemž může jednotlivé exekuce provádět současně (stejně jako správce daně při daňové exekuci a soud v soudním výkonu rozhodnutí).

Po doručení usnesení o nařízení exekuce zahájí soudní exekutor vlastní exekuční řízení, a to vydáním exekučního příkazu. K zabránění upřednostňování jedněch oprávněných věřitelů při provádění exekuce, především v závislosti na výši vymáhané pohledávky, exekuční řád zakotvuje povinnost, že soudní exekutor musí provádět exekuce v pořadí, v jakém mu byla doručena usnesení o nařízení exekuce. Vydaný exekuční příkaz, který má účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle o.s.ř., je (na rozdíl od usnesení o nařízení exekuce), rozhodnutím, kterým přímo dochází k blokaci majetkové hodnoty, která jím byla postižena (exekuční řád výslovně stanoví, že právní úkon, kterým by povinný takový majetek převedl na jiného, zatížil nebo s ním jinak nakládal je absolutně neplatný). Proti exekučnímu příkazu již není přípustný opravný prostředek.

5.3 Náklady exekuce prováděné soudním exekutorem a jeho odměna

V souvislosti s prováděním exekuce vznikají soudnímu exekutorovi určité náklady. Tyto náklady je povinen uhradit právě povinný.

Patří sem následující položky:

- a) odměna soudního exekutora,
- b) náhrada hotových výdajů a náhrada za ztrátu času při provádění exekuce soudního exekutora,
- c) náhrada za doručení písemností,
- d) odměna a náhrada nákladů správce podniku (v případě provádění exekuce prodejem podniku),
- e) daň z přidané hodnoty, je-li soudní exekutor nebo správce podniku plátcem této daně [3].

I oprávněný věřitel má však nárok na náhradu nákladů účelně vynaložených k vymáhání svého nároku. I tyto náklady je povinen hradit povinný. Výši nákladů exekuce a nákladů oprávněného stanoví soudní exekutor v tzv. příkazu k úhradě nákladů exekuce, který doručí jak oprávněnému, tak povinnému. Příkaz je potom exekučním titulem pro jejich vymožení. Je tedy nutné pečlivě zvážit, zda je vhodné prostřednictvím soudního exekutora vymáhat pohledávky státu. Při nepromyšlených návrzích na provedení exekuce by tak mohlo dojít pouze k odčerpání peněžních prostředků ze státního rozpočtu. Na druhou stranu, praxe některých soudních exekutorů je taková, že od oprávněného, kterým je stát, nepožadují ani složení zálohy, ani úhradu nákladů, neboť je pro ně vzhledem k počtu návrhů výhodné provádět exekuce s tím, že odměnou pro ně bude pouze ta částka, kterou vymohou na nákladech od povinného.

Základní odměnou soudního exekutora, která je nákladem exekuce a může být tak na povinném vymáhána, je tarifní odměna, jejíž výši stanoví Ministerstvo spravedlnosti ČR vyhláškou č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. Exekuční řád však umožňuje oprávněnému poskytnout soudnímu exekutorovi další odměnu na základě písemné smlouvy o provedení exekuce, jejíž výše

není nijak limitována. Tato smluvní odměna není nákladem exekuce a tudíž nezatěžuje povinného dlužníka, ale pouze oprávněného věřitele.

5.4 Zákonné řešení souběhu exekucí

Řešení souběhu výkonu rozhodnutí a exekucí podle exekučního řádu řeší samostatný zákon³. Jeho účelem je upravit postup soudů, soudních exekutorů, správců daně a orgánů veřejné správy při provádění exekucí v případě, jsou-li exekucemi nařízenými soudem, správcem daně nebo orgánem veřejné správy souběžně postiženy tytéž věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty [10]. U srážek ze mzdy a jiných příjmů citovaný zákon ukládá, aby se při exekucích souběžně postihujících nárok povinného na mzdu uspokojily pohledávky oprávněného podle svého pořadí. To se řídí dnem, kdy bylo plátcí mzdy doručeno usnesení soudu o nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy nebo dnem, kdy byl doručen exekuční příkaz správce daně k provedení srážky ze mzdy a nebo dnem, kdy byl doručen příkaz k provedení srážek ze mzdy vydaný orgánem veřejné správy. Podle pořadí se uspokojují též ostatní druhy pohledávek.

Exekuční zákon vnáší do oblasti exekucí (výkonu rozhodnutí) kvalitativně odlišné prvky, které mají umožnit efektivní způsob vymáhání pohledávek. Přenosem některých pravomocí státu (soudů) na exekutory dochází na základě tohoto zákona k odlivu části agendy, dosud vykonávané výlučně soudy, na nově ustavované soudní exekutory. Soudům se tím umožní soustředit převážnou část jejich potenciálu na nalézací řízení, v němž je jejich úloha nezastupitelná.

³ zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, v platném znění.

Jedním z efektů je rovněž snížení počtu případů, kdy jsou pohledávky vymáhány nezákonným způsobem, neboť by neměl být důvod, ze strany oprávněných uchylovat se k nestandardním či nezákonným řešením. Bezesporu je skutečností, že výkon rozhodnutí prostřednictvím soudního exekutora, je pružnější a rychlejší, protože exekutor má více prostoru k získávání informací a není zatížen jinými činnostmi jako jsou soudy. Exekutorský zákon by měl působit především preventivně a dovést povinné dlužníky ke snaze mimosoudního vyrovnání, čímž by zákon působil i nepřímo [9].

6 ZMĚNY V LEGISLATIVĚ

V průběhu mého šetření došlo během zkoumaných osmi let k mnohým změnám v zákonech, které se vztahují k nařízení výkonu rozhodnutí na podporu v nezaměstnanosti u uchazeče o zaměstnání. Podotýkám, že hovořím o změnách týkajících se uchazeče o zaměstnání a podpory v nezaměstnanosti, dále o změnách v oblasti výkonu rozhodnutí nařízených na mzdu - jiné příjmy a v neposlední řadě o změnách v samotném provádění srážek.

6.1 Zákon o zaměstnanosti

Původní zákon o zaměstnanosti č. 1/1991 Sb., účinný od 1. 2. 1991 a zrušený k 1. 10. 2004, v ust. § 17 odst. 1, přiznával uchazeči o zaměstnání hmotné zabezpečení (nyní podporu v nezaměstnanosti) ve výši 50 % z průměrného měsíčního čistého výdělku po dobu prvních tří měsíců a ve výši 40 % po dobu dalších tří měsíců. Změny v tomto zákoně, týkající se výše hmotného zabezpečení, během let 2000 až 2004, tj. do ukončení platnosti zákona, nenastaly.

Nový zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb., účinný od 1. 10. 2004, přiznával uchazeči o zaměstnání podporu v nezaměstnanosti dle ust. § 50 odst. 3 ve výši 50 % po dobu prvních tří měsíců a po zbývající část podpůrčí doby 45 % z průměrného měsíčního čistého výdělku dosaženého v posledním zaměstnání nebo z posledního vyměřovacího základu přepočteného na jeden kalendářní měsíc v případě výkonu samostatné výdělečné činnosti. Podpůrčí doba dle ust. § 43 odst. 1, činila u uchazečů o zaměstnání do 50 let věku 6 měsíců, od 50 do 55 let věku 9 měsíců a nad 55 let věku 12 měsíců.

Zákonem č. 382/2005 Sb., kterým se mění zákon o zaměstnanosti s účinností od 1. 1. 2006, se v ust. § 41 odst. 3 na konci tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno h), které zní: „soustavné přípravy na budoucí povolání.“ Dále se v uvedeném ustanovení za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní: „Z náhradní doby zaměstnání uvedené v odstavci 3 písm. h) nelze pro účely splnění podmínky stanovené v ust. § 39 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti, započít více než 6 měsíců.“ Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5. V ust. § 42 odst. 2 se slova „potvrzením o účasti na důchodovém pojištění a vyměřovacím základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti“ nahrazují slovy „u osoby samostatně výdělečně činné potvrzením o době trvání účasti na důchodovém pojištění a o vyměřovacím základu pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti“. V ust. § 43 se odstavce 3 až 5 zrušují.

Dále se v ust. § 47 se za slovo „výjimkou“ vkládají slova: „§ 30 odst. 1 písm. a), jde-li o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu uvedeného v ust. § 25 odst. 2 písm. f) a“. Dále v ust. § 49 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní: „Do doby 6 měsíců podle odstavce 1 se nezapočítává doba zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti vykonávané v době vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání (§ 25 odst. 1 a 3) a krátkodobé zaměstnání.“ V ust. § 50 odst. 1 se za slovo „posledním“ vkládá slovo „ukončeném“ a za slovo „poslední“ se vkládá slovo „ukončené“.

Zákonem č. 264/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákoníku práce, s účinností od 7. 6. 2006, došlo k jediné úpravě v souvislosti s podporou v nezaměstnanosti, kdy se v ust. § 41 odst. 3, písm. f) za slovo „jde-li“ vkládá slovo „o“.

Další změna týkající se zákona o zaměstnanosti s účinností od 1. 1. 2007 byla dána zákonem č. 112/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o životním a existenčním

minimu a zákona o pomoci v hmotné nouzi, kdy se v ust. § 50 odst. 6, změnila maximální výše podpory v nezaměstnanosti, která činí 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství (zákon č. 330/2007 Sb., o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí 2007 pro účely zákona o zaměstnanosti) za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o podporu v nezaměstnanosti [1]. Podle ust. § 51 se podpora v nezaměstnanosti stanoví za první 3 měsíce ve výši 0,12násobku a za zbývající měsíce ve výši 0,11násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o tuto podporu, jestliže:

- a) splnil podmínku doby předchozího zaměstnání započtením tzv. náhradní doby a tato doba se posuzuje jako poslední zaměstnání,
- b) bez svého zavinění nemůže osvědčit výši průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu,
- c) nelze u něj stanovit průměrný měsíční čistý výdělek nebo vyměřovací základ.

Dále byl zákon o zaměstnanosti doplněn o ust. § 57 odst. 2, kde je uvedeno, že výši průměrné mzdy za první až třetí čtvrtletí předcházejícího kalendářního roku vyhlásí Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR na základě údajů Českého statistického úřadu sdělením uveřejněným ve Sbírce zákonů.

Další zákonem č. 213/2007 Sb., kterým se mění zákon o zaměstnanosti, s účinností od 22. 8. 2007, nastaly změny v ust. § 41 odst. 3 písm. e), kde se slova „nebo o dítě ve věku do 18 let, je-li dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči“ zrušují. V ust. § 41 odst. 3 písm. f) se slova „převážně nebo úplně bezmocnou fyzickou osobu nebo částečně bezmocnou fyzickou osobu starší 80 let“ nahrazují slovy „fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci

jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost)“, dle ust. § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

6.2 Občanský soudní řád

Jednou z největších změn, jimiž prošel o.s.ř. v letech 2000 až 2007 byly změny, které nastaly s účinností od 1. 1. 2001 dle zákona č. 30/2000, kterým se mění o.s.ř. Zde bylo provedeno mnoho změn v oblasti výkonu rozhodnutí. Změny týkající se přednostních srážek ze mzdy jsou zakotveny v ust. § 279 odst. 2 a doplňují se o písmena e), f) a g), která znějí:

- e) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění a důchodového zabezpečení,
- f) pohledávky pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění,
- g) pohledávky náhrady za příspěvek na výživu dítěte a příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče.

Zákonem č. 436/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nového zákona o zaměstnanosti s účinností od 1. 10. 2004, došlo ke změně v ust. § 299 odst. 1 o.s.ř., kde se měnil pojem „hmotné zabezpečení“ na „podporu v nezaměstnanosti“ (dle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, v platném znění).

Další změnou platnou od 1. 4. 2006 dle zákona č. 113/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, je ust. § 299 o.s.ř., týkající se srážek z jiných příjmů, které bylo rozšířeno o bod 4), kdy se ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami

ze mzdy použijí i na výkon rozhodnutí srážkami z dávek státní sociální podpory, u kterých nejde o vyplácení jednorázově. U ostatních dávek státní sociální podpory již nelze výkon rozhodnutí provést příkázáním pohledávky.

V zákoně č. 112/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nového zákona o životním a existenčním minimu a zákona o pomoci v hmotné nouzi, s účinností od 1. 4. 2006, se v ust. § 317 odst. 2 o.s.ř. mění slova „sociální péče“ na „dávky v hmotné nouzi, z dávek státní sociální podpory příspěvek na bydlení“, čímž jsou upřesněny pohledávky, které nepodléhají výkonu rozhodnutí, a to o dávky v hmotné nouzi a z dávek státní sociální podpory příspěvek na bydlení.

Zákonem č. 264/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákoníku práce, s účinností od 1. 1. 2007, byl v ust. § 279 odst. 2 o.s.ř. opět rozšířen okruh přednostních pohledávek o body h) a i), což jsou pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci a o pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory. Dále se v ust. § 279 na konci odstavce 3 doplňuje věta „Takto zjištěná plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy se připočte ke druhé třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek; zbývající část se připočte k první třetině.“

Dále v ust. § 294 o.s.ř. se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje středníkem a doplňují se slova „to obdobně platí pro plátce jiných příjmů (§ 299), z nichž byly prováděny srážky, jestliže bylo jejich provádění ukončeno, ačkoliv pohledávka není uspokojena.“

V ust. § 299 odst. 1, týkajícího se srážek z jiných příjmů, byl opět rozšířen okruh příjmů, ze kterých lze srážky provádět takto: „Ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy se použijí i na výkon rozhodnutí srážkami z platu, z odměny z dohody o pracovní

činnosti, z odměny za pracovní nebo služební pohotovost, z odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků a z dávek státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově. Srážky se dále provádějí z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, jimiž jsou:

- a) náhrada mzdy nebo platu,
- b) nemocenské⁴,
- c) ošetrovné nebo podpora při ošetřování člena rodiny⁴,
- d) vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství⁴,
- e) peněžité pomoci v mateřství⁴,
- f) důchody, s výjimkou jejich zvýšení pro bezmocnost,
- g) stipendia,
- h) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,
- i) odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání,
- j) peněžité plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním,
- k) úrazový příspěvek, úrazové vyrovnání a úrazová renta (zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, v platném znění).“

V ust. § 299 o.s.ř. se na konci textu odst. 2 doplňuje věta: „Výkon rozhodnutí ohledně pohledávek státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově, nelze provést příkázáním pohledávky.“ Odstavce 3 a 5 se zrušují.

⁴ zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění

6.3 Exekutorský zákon

Exekutorský zákon č. 120/2001 Sb., (exekuční řád) účinný od 1. 5. 2001 prošel během svého vývoje rovněž několika změnami, které se však neprojevily v oblasti týkající se výkonu rozhodnutí na mzdu – jiný příjem.

Jak jsem již uvedla v kapitole 5 o způsobu provedení exekuce rozhoduje exekutor, a to jen způsoby uvedenými v exekučním řádu. V ust. § 59 jsou určeny způsoby exekuce na peněžitá a nepeněžitá plnění. V ust. § 60 je uvedeno, že při provádění exekucí srážkami ze mzdy a jiných příjmů se přiměřeně použije ustanovení o.s.ř., který upravuje výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy. V této oblasti zůstal exekuční řád beze změn.

6.4 Životní minimum a nezabavitelná částka

Životní minimum dle zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, který byl zrušen k 1. 1. 2007, se v letech 2000 až 2007 průběžně měnilo a současně s ním se měnila také základní „nezabavitelná“ částka, tj. částka, která nesmí být povinnému sražena. Přehled změn je patrný z následné tabulky.

Tabulka č. 1

Rok	Životní minimum zkr. ŽM	62 % ze ŽM základní nezabavitelná částka na osobu povinného	25 % ze ŽM základní nezabavitelná částka na osobu vyživovanou
2000	3.430 Kč do 31.3.2000 3.770 Kč do 31.12.2000	2.127 Kč do 31.3.2000 2.338 Kč do 31.12.2000	858 Kč do 31.3.2000 943 Kč do 31.12.2000
2001	3.770 Kč	2.338 Kč	943 Kč
2002	4.100 Kč	2.542 Kč	1.025 Kč
2003	4.100 Kč	2.542 Kč	1.025 Kč
2004	4.100 Kč	2.542 Kč	1.025 Kč
2005	4.300 Kč	2.666 Kč	1.075 Kč
2006	4.420 Kč	2.741 Kč	1.105 Kč

Z výše uvedeného přehledu je zřejmé, že do 31. 3. 2000, kdy platilo nařízení vlády č. 42/1998 Sb., byla částka životního minima stanovena ve výši 3.430 Kč [11]. Od 1. 4. 2000 se tato částka dle nařízení vlády č. 56/2000 Sb., zvýšila na 3.770 Kč a platila do 31. 12. 2001 [12]. Počínaje dnem 1. 1. 2002 vstoupilo v platnost nařízení vlády č. 333/2001 Sb., kdy bylo životní minimum opět zvýšeno, a to na částku 4.100 Kč [13] a v následujících třech letech zůstalo beze změny až do 31. 12. 2004 [14, 15]. Dále pak od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005 platilo nařízení vlády č. 664/2004 Sb., kterým se změnila částka životního minima na 4.300 Kč [16]. Konečně k 1. 1. 2006 vstoupilo v platnost nařízení vlády č. 505/2005 Sb., kterým byla výše životního minima stanovena na částku 4.420 Kč. Uvedená částka pak platila až do 31. 12. 2006 [17].

Od 1. 1. 2007 je v účinnosti nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní „nezabavitelné“ částky, která nesmí

být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení [18]. Výpočty základní „nezabavitelné“ částky pro rok 2007 jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 2

Rok	Výpočtová základna	$\frac{2}{3}$ z výpočtové základny činí nezabavitelnou částku na osobu povinného	$\frac{1}{4}$ z nezabavitelné částky na osobu povinného činí nezabavitelnou částku na ostatní vyživované osoby
2007	5.785 Kč	3.857 Kč	965 Kč

Výše základní „nezabavitelné“ částky vychází z výpočtové základny 5.785 Kč, jenž se skládá ze součtu částky životního minima, které je stanoveno již jako pevná částka **zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu**, v platném znění, na částku 3.126 Kč, a k této je přičtena částka normativních nákladů na domácnost dle **zákona č. 112/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o životním a existenčním minimu a zákona o pomoci v hmotné nouzi, v souvislosti s ust. § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře**, a tyto normativní náklady činí pro rok 2007 částku ve výši 2.659 Kč. Z této výpočtové základny tvoří $\frac{2}{3}$ základní „nezabavitelné“ částky na osobu povinného, tj. 3.857 Kč a z této částky $\frac{1}{4}$, tj. 965 Kč je základní „nezabavitelná“ částka na ostatní vyživované osoby.

V uvedených letech se taktéž měnila výše částky mzdy - jiného příjmu, nad kterou se zabaví zbytek mzdy - jiného příjmu bez omezení, a to z původních nad 150 % životního minima (v letech 2000 až 2006) na výši nad 100 % z výpočtové základny platné pro rok 2007. Vznikl zde větší prostor ke sražení zabavitelné části mzdy - jiného příjmu k uspokojení pohledávky, která se zabavuje celá a přičítá se k třetinovému výpočtu srážek.

B. EMPIRICKÁ ČÁST

7 VÝZKUM EFEKTIVNOSTI VÝKONŮ ROZHODNUTÍ

7.1 Cíl práce

Cílem mé diplomové práce bylo provést šetření efektivity výkonu rozhodnutí nařazených na podporu v nezaměstnanosti u uchazeče o zaměstnání, kterým jsem ověřovala věcnou hypotézu, že oprávněný má v současné době zhruba 20 % šanci, že bude se svou pohledávkou v rámci soudního výkonu rozhodnutí zcela uspokojen. Toto šetření jsem prováděla na svém pracovišti, tj. na Úřadu práce v Olomouci.

Při ověřování hypotézy jsem pracovala s údaji pocházejícími z jednotlivých výkonů rozhodnutí, které byly nařizeny v letech 2000 až 2007 na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání. Jednotlivá nařízení výkonu rozhodnutí jsou evidována a řazena abecedně dle příjmení povinných, tj. uchazečů o zaměstnání, po jednotlivých letech. U každého nařízení výkonu rozhodnutí je zvýrazněn oprávněný, výše dluhu a plátce mzdy – jiných příjmů, kterým je úřad práce. Současně je zde zaevidováno, zda byly uchazeči o zaměstnání (povinnému) prováděny srážky, v jaké výši a vždy je přiloženo vyúčtování srážek. Pokud srážky z podpory v nezaměstnanosti prováděny nebyly, je zde vloženo písemné vyrozumění z jakého důvodu.

V empirické části jsem vycházela z původní výše dluhu povinného tj. uchazeče o zaměstnání, pro který byl výkon rozhodnutí nařazen a částky, která byla v průběhu jeho evidence sražena z podpory v nezaměstnanosti. Částky uvádím v korunách a procentuelně v každém roce úspěšnost výkonu rozhodnutí nařazených na podporu v nezaměstnanosti.

7.2 Metody zkoumání

Při výběru prvků jsem použila skupinového výběru a určila jsem uchazeče o zaměstnání, na které byl v letech 2000 až 2007 nařízen výkon rozhodnutí srážkami z jiných příjmů, tj. z podpory v nezaměstnanosti.

Použila jsem měření poměrového, u kterého získané hodnoty sčítám, sestavuji do tabulek a porovnávám. Provádím kvantitativně orientovaný výzkum, kde mezi jednotlivými šetřeními jsou viditelné rozdíly [5].

7.3 Popis zkoumaného souboru

Rozsah skupinového výběru je podle mne dostatečný. Za jednotlivé skupiny považuji uchazeče o zaměstnání v každém jednotlivém roce, a to bez ohledu na délku evidence, nárok na podporu v nezaměstnanosti, nebo průběh výkonu rozhodnutí. Vybrala jsem soubor v rozsahu zhruba 3.000 prvků za období od roku 2000 do roku 2007. Jedná se o uchazeče o zaměstnání evidované u Úřadu práce v Olomouci. Jde o skupinu osob, kde nerozlišuji pohlaví, věk či příslušnost. Nejdůležitějším znakem uvedeného souboru je skutečnost, že se jedná o uchazeče o zaměstnání, konkrétně o ty, na které byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy – jiných příjmů, tj. na podporu v nezaměstnanosti.

Pracovala jsem s materiály z příručního archívu Úřadu práce v Olomouci, které jsem během své činnosti na úřadu práce osobně zpracovávala a archivovala. Informace jsem čerpala z metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, metodiky Úřadu práce v Olomouci, zákonných předpisů a vyhlášek, ale také ze zkušeností

nadřízených pracovníků, či kolegů z jiných úřadů práce v České republice.

7.4 Výzkumný problém

Je vůbec efektivní nařízení výkonu rozhodnutí na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce?

Věcná hypotéza 1:

Předpokládám, že oprávněný má v současné době zhruba 20 % šanci, že bude se svou pohledávkou nařízenou na podporu v nezaměstnanosti v rámci soudního výkonu rozhodnutí zcela uspokojen.

Tuto hypotézu jsem empiricky ověřovala v jednotlivých letech – viz následující data v tabulkách č. 3 až č. 11.

7.5 Pilotáž

Problematikou srážek z podpory v nezaměstnanosti se zabývám zhruba od roku 2003 dosud. Vzhledem k tomu, že došlo k nárůstu těchto výkonů rozhodnutí, začala jsem se o tento jev zajímat více. Zúčastnila jsem se několika školení v oblastech mzdového účetnictví a exekucí, navštívila exekutory, úzce spolupracovala se soudy, vyhledávala informace na internetu a shromažďovala literaturu k tomuto tématu.

Taktéž jsem konzultovala s odborníky v této oblasti složitější případy exekucí z praxe. Předávala jsem si zkušenosti s kolegy z jiných úřadů práce v České republice, kteří s problematikou exekucí také pracují.

V neposlední řadě jsem se kontaktovala i se zaměstnavateli, kteří srážky provádějí svým zaměstnancům, ale jak jsem zjistila, nemají v této oblasti mnoho zkušeností.

Mou snahou bylo zjistit a shromáždit co nejvíce informací o problematice srážek ze mzdy – jiných příjmů, a to nejen proto, abych dobře vykonávat svou práci, ale také proto, abych mohla poskytovat kvalitní a ověřené informace kolegům, zaměstnavatelům, klientům a mimo jiné také lidem, kteří se s výkonem rozhodnutí nařízeným na mzdu či jiný příjem setkali osobně, a to v podobě vlastních obstavených příjmů.

7.6 Předvýzkum

Cílem prováděného předvýzkumu byla anticipace celého průběhu vlastní části výzkumu. Po získání informací od odborníků a vlastních zkušeností z praxe, jsem se rozhodla provést výzkum úspěšnosti exekučních srážek u uchazečů o zaměstnání. V prvé řadě jsem neměla jasno, jak širokou oblast budu zkoumat a od jakého data se odrazit.

Předvýzkum jsem prováděla v jednom roce, konkrétně v roce 2007. Zjistila jsem, že nařízení výkonu rozhodnutí na podporu v nezaměstnanosti bylo mnoho a částka vymožených pohledávek nikterak vysoká. Tato částečná sondáž mne navedla k dalšímu šetření, a to k porovnání více let jdoucích za sebou. Rovněž mne zaujaly změny v zákonech, ke kterým během zkoumaných let 2000 až 2007 došlo a zda tyto změny ovlivnily výši či četnost srážek z podpory v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání a úspěšnost jejich vymáhání.

8 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

V následujících tabulkách jsem uvedla data, která jsem osobně zjistila šetřením u uchazečů o zaměstnání, kterým byl během let 2000 až 2007 nařízen výkon rozhodnutí na podporu v nezaměstnanosti. Jsou zde uvedeny četnosti výkonů rozhodnutí a částky, které byly nařízeny výkonem rozhodnutí a které byly sraženy uchazečům o zaměstnání tj. povinným. Dále jsem uvedla procenta úspěšnosti výkonu rozhodnutí u uchazečů o zaměstnání v jednotlivých letech.

Tabulka č. 3

Rok 2000

	Počet		v Kč
Nařízené výkony rozhodnutí	284	Celkem nařízeno v dlužných částkách	5.733.683
100 % uspokojených výkonů rozhodnutí	6		
Z části uspokojeno na výkonu rozhodnutí	75		
Neuspokojeno na výkonu rozhodnutí	203		
		Z toho sraženo výkonem rozhodnutí	150.048
		Převedeno na %	2,61

Vycházela jsem z četností výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání v roce 2000 a ze součtu výše nařízených dlužných částek a empiricky zjištěných skutečně provedených srážek z podpory v nezaměstnanosti. Z uvedeného vyplývá, že z celkového množství dluhů bylo výkonem rozhodnutí nařízených na tento druh příjmu uspokojeno pouze 2,61 %.

Tabulka č. 4

Rok 2001

	počet		v Kč
Nařízené výkony rozhodnutí	260	Celkem nařízeno v dlužných částkách	5.534.709
100 % uspokojených výkonů rozhodnutí	9		
Z části uspokojeno na výkonu rozhodnutí	61		
Neuspokojeno na výkonu rozhodnutí	190		
		Z toho sraženo výkonem rozhodnutí	149.584
		Převedeno na %	2,70

Z četností výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání v roce 2001 a ze součtu výše nařízených dlužných částek a empiricky zjištěných skutečně provedených srážek z podpory v nezaměstnanosti vyplývá, že z celkového množství dluhů bylo výkonem rozhodnutí nařízených na tento druh příjmu uspokojeno pouze 2,70 %.

Tabulka č. 5

Rok 2002

	počet		v Kč
Nařízené výkony rozhodnutí	302	Celkem nařízeno v dlužných částkách	3.903.292
100 % uspokojených výkonů rozhodnutí	6		
Z části uspokojeno na výkonu rozhodnutí	63		
Neuspokojeno na výkonu rozhodnutí	233		
		Z toho sraženo výkonem rozhodnutí	108.361
		Převedeno na %	2,77

Z četností výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání v roce 2002 a ze součtu výše nařízených dlužných částek a empiricky zjištěných skutečně provedených srážek z podpory v nezaměstnanosti vyplývá, že z celkového množství dluhů bylo výkonem rozhodnutí nařízených na tento druh příjmu uspokojeno pouze 2,77 %.

Tabulka č. 6

Rok 2003

	počet		v Kč
Nařízené výkony rozhodnutí	424	Celkem nařízeno v dlužných částkách	7.313.707
100 % uspokojených výkonů rozhodnutí	13		
Z části uspokojeno na výkonu rozhodnutí	96		
Neuspokojeno na výkonu rozhodnutí	315		
		Z toho sraženo výkonem rozhodnutí	221.663
		Převedeno na %	3,03

Z četností výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání v roce 2003 a ze součtu výše nařízených dlužných částek a empiricky zjištěných skutečně provedených srážek z podpory v nezaměstnanosti vyplývá, že z celkového množství dluhů bylo výkonem rozhodnutí nařízených na tento druh příjmu uspokojeno pouze 3,03 %.

Tabulka č. 7

Rok 2004

	počet		v Kč
Nařízené výkony rozhodnutí	231	Celkem nařízeno v dlužných částkách	5.045.632
100 % uspokojených výkonů rozhodnutí	7		
Z části uspokojeno na výkonu rozhodnutí	103		
Neuspokojeno na výkonu rozhodnutí	121		
		Z toho sraženo výkonem rozhodnutí	272.640
		Převedeno na %	5,40

Z četností výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání v roce 2004 a ze součtu výše nařízených dlužných částek a empiricky zjištěných skutečně provedených srážek z podpory v nezaměstnanosti vyplývá, že z celkového množství dluhů bylo výkonem rozhodnutí nařízených na tento druh příjmu uspokojeno pouze 5,40 %.

Tabulka č. 8

Rok 2005

	počet		v Kč
Nařízené výkony rozhodnutí	318	Celkem nařízeno v dlužných částkách	6.806.117
100 % uspokojených výkonů rozhodnutí	11		
Z části uspokojeno na výkonu rozhodnutí	115		
Neuspokojeno na výkonu rozhodnutí	192		
		Z toho sraženo výkonem rozhodnutí	299.930
		Převedeno na %	4,40

Z četností výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání v roce 2005 a ze součtu výše nařízených dlužných částek a empiricky zjištěných skutečně provedených srážek z podpory v nezaměstnanosti vyplývá, že z celkového množství dluhů bylo výkonem rozhodnutí nařízených na tento druh příjmu uspokojeno pouze 4,40 %.

Tabulka č. 9

Rok 2006

	počet		v Kč
Nařízené výkony rozhodnutí	473	Celkem nařízeno v dlužných částkách	13.423.284
100 % uspokojených výkonů rozhodnutí	14		
Z části uspokojeno na výkonu rozhodnutí	195		
Neuspokojeno na výkonu rozhodnutí	264		
		Z toho sraženo výkonem rozhodnutí	486.238
		Převedené na %	3,62

Z četností výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání v roce 2006 a ze součtu výše nařízených dlužných částek a empiricky zjištěných skutečně provedených srážek z podpory v nezaměstnanosti vyplývá, že z celkového množství dluhů bylo výkonem rozhodnutí nařízených na tento druh příjmu uspokojeno pouze 3,62 %.

Tabulka č. 10

Rok 2007

	počet		v Kč
Nařízené výkony rozhodnutí	375	Celkem nařízeno v dlužných částkách	25.186.490
100 % uspokojených výkonů rozhodnutí	5		
Z části uspokojeno na výkonu rozhodnutí	98		
Neuspokojeno na výkonu rozhodnutí	272		
		Z toho sraženo výkonem rozhodnutí	149.071
		Převedeno na %	0,59

Z četností výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání v roce 2007 a ze součtu výše nařízených dlužných částek a empiricky zjištěných skutečně provedených srážek z podpory v nezaměstnanosti vyplývá, že z celkového množství dluhů bylo výkonem rozhodnutí nařízených na tento druh příjmu uspokojeno pouze 0,59 %.

Tabulka č. 11

Celkem za dobu 2000 - 2007

	počet		v Kč
Nařízené výkony rozhodnutí	2.667	Celkem nařízeno v dlužných částkách	72.946.914
100 % uspokojených výkonů rozhodnutí	71		
Z části uspokojeno na výkonu rozhodnutí	806		
Neuspokojeno na výkonu rozhodnutí	1.790		
		Z toho sraženo výkonem rozhodnutí	1.837.534
		Převedeno na %	2,51

Z četností výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání v letech 2000 až 2007 a ze součtu výše nařízených dlužných částek a empiricky zjištěných skutečně provedených srážek z podpory v nezaměstnanosti vyplývá, že z celkového množství dluhů bylo výkonem rozhodnutí nařízených na tento druh příjmu za uvedené období uspokojeno pouze 2,51 %.

Srovnání zjištěných skutečností

Z empirického šetření vyplynuly tyto skutečnosti:

Efektivnost vymahatelnosti u výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání od roku 2000 ročně mírně narůstala až do roku 2004 a od roku 2005 začala klesat, přičemž nejnižší byla v roce 2007.

Pomocí absolutních a relativních četností jsem vyhodnotila data v tabulkách a dospěla jsem k tomuto závěru:

Hypotéza, že oprávněný má v současné době zhruba 20 % šanci, že bude se svou pohledávkou v rámci soudního výkonu rozhodnutí zcela uspokojen, se nepotvrdila. Úspěšnost vymahatelnosti výkonu rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání byla za uvedené roky v průměru spočtena na pouhých 2,51 %.

8.1 Srovnání výše vymožených pohledávek s výší míry nezaměstnanosti

Jedním z ukazatelů, kterého se využívá k měření nezaměstnanosti je ukazatel míry nezaměstnanosti. Tento obecně vyjadřuje procentní

podíl počtu nezaměstnaných na pracovní síle, kde číselník i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení Eurostatu a Mezinárodní organizace práce. Běžná míra nezaměstnanosti představuje v našich podmínkách globální pohled na stav nezaměstnanosti [7].

Pokusila jsem se tedy zjistit, zda míra nezaměstnanosti v jednotlivých zkoumaných letech 2000 až 2007 mohla mít vliv na výši srážek provedených výkonem rozhodnutí nařízeným na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání. Ke srovnání jsem zde použila mnou zjištěné četnosti nařízených výkonů rozhodnutí.

V tabulce č. 12 jsou uvedena faktická statistická data, která se týkají počtu uchazečů o zaměstnání v jednotlivých zkoumaných letech. Tato data byla zjištěna z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR za období let 2000 až 2007.

Tabulka č. 12

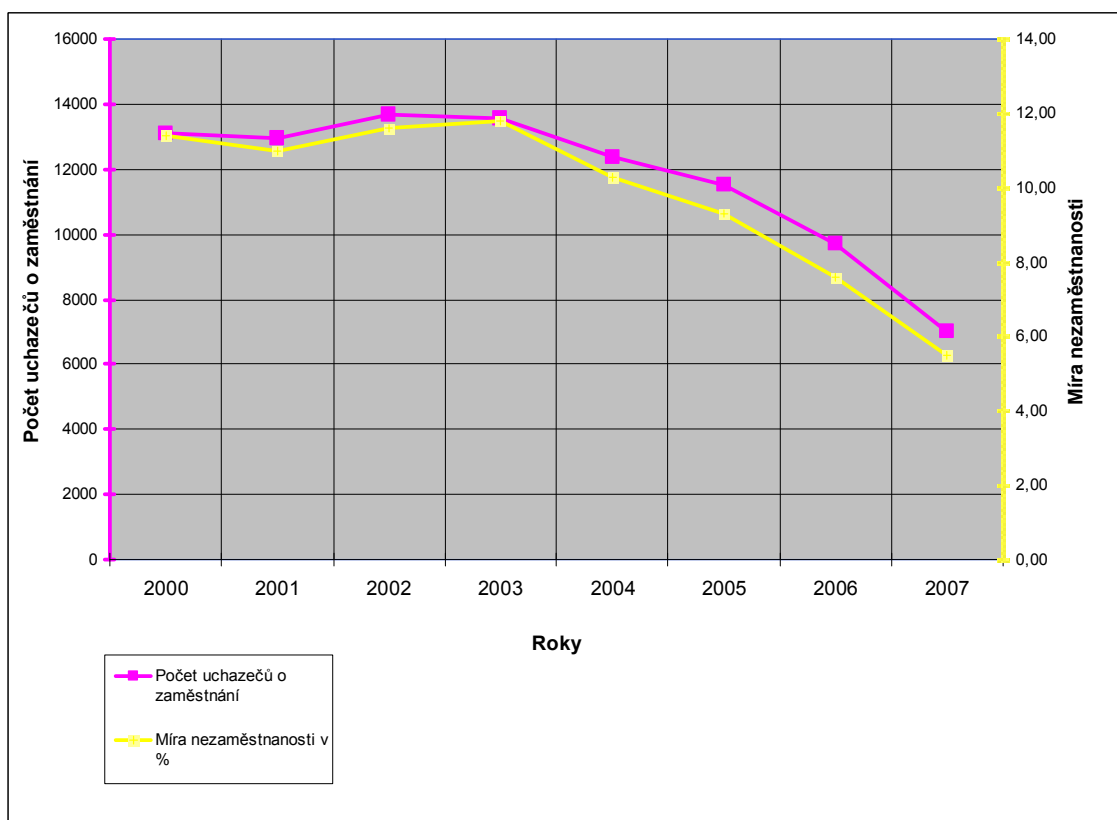
Míra nezaměstnanosti v Olomouci v letech 2000 – 2007

Rok (stav vždy k 31.12.)	Počet uchazečů o zaměstnání	Míra nezaměstnanosti v %
2000	13.116	11,4
2001	12.940	11,0
2002	13.689	11,6
2003	13.570	11,8
2004	12.357	10,3
2005	11.523	9,3
2006	9.704	7,6
2007	6.999	5,5

Zdroj

http://portal.mpsv.cz/sz/download/?_piref37_264786_37_264785_264785.ty_pstnez=1&_piref37_264786_37_264785_264785.ty_pstnezct=1#ukaz
ze dne 22.12.2008

Grafické zobrazení tabulky č. 12

Věcná hypotéza 2:

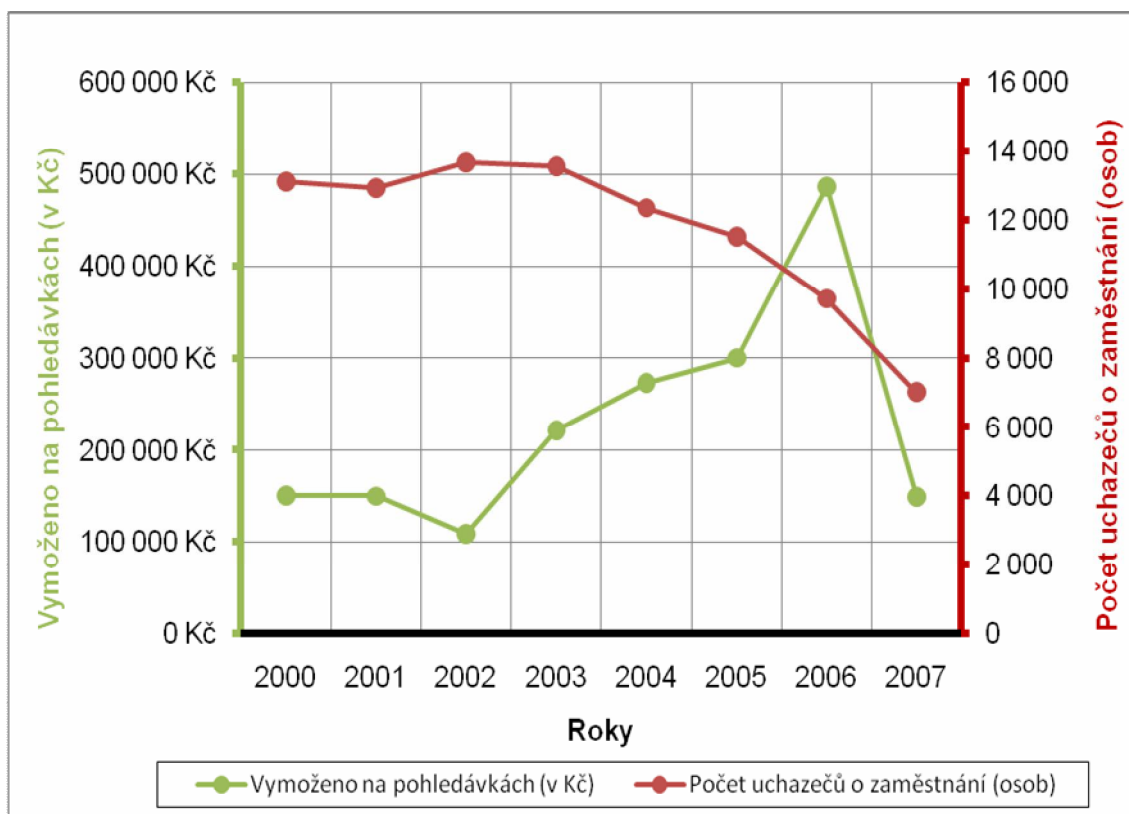
Předpokládám, že s vyšší mírou nezaměstnanosti se zvyšuje vymoženost pohledávek nařízených výkonem rozhodnutí na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání.

Srovnání počtu uchazečů o zaměstnání evidovaných na Úřadu práce v Olomouci v jednotlivých letech a částek vymožených na pohledávkách u uchazečů o zaměstnání, kterým byla výkonem rozhodnutí postižena podpora v nezaměstnanosti, jsou zachycena v tabulce č. 13 v jednotlivých letech.

Tabulka č. 13

Rok (stav vždy k 31.12.)	Počet uchazečů o zaměstnání	Vymoženo na pohledávkách
2000	13.116	150.048 Kč
2001	12.940	149.584 Kč
2002	13.689	108.361 Kč
2003	13.570	221.663 Kč
2004	12.357	272.640 Kč
2005	11.523	299.930 Kč
2006	9.704	486.238 Kč
2007	6.999	149.071 Kč

Grafické zobrazení tabulky č. 13

Závěr:

Porovnáním těchto skutečností bylo zjištěno, že s vyšší mírou nezaměstnanosti se vymoženost pohledávek nezvyšuje. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2003, zatímco nejvíce vymožených pohledávek u uchazečů o zaměstnání bylo v roce 2006, kdy byla míra nezaměstnanosti za zkoumané období druhá nejnižší.

9 SOUČASNÝ STAV A NÁVRHY OPATŘENÍ NA JEHO ZLEPŠENÍ

Občanské soudní řízení je jednou ze záruk zákonnosti a právního státu. Každý má právo se u soudu domáhat ochrany svého práva, které nebylo naplněno. Novým zákonem o exekutorech byl rozšířen okruh osob oprávněných k vymáhání pohledávek. Tímto se odlehčilo soudům a uvolnil se tak větší prostor k vymáhání pohledávek v praxi. Současný stav vymahatelnosti práva v České republice však stále není upokojivý. Právní řád v České republice pořád skýtá mnoho možností, jak se vyhnout splnění uložené povinnosti. Na tomto místě je však nutno uvést, že v posledních letech bylo učiněno několik změn, které by měly urychlit vydávání soudních rozhodnutí a zefektivnit exekuce. Jednou z nich je novela občanského soudního řádu účinná od 1. 1. 2001⁵, která výrazně posiluje povinnosti účastníků řízení a samotné soudní řízení zrychluje. Novela dále zavedla institut prohlášení o majetku, který v návaznosti na trestní zákon umožňuje trestní stíhání povinného, který v prohlášení uvede nepravdivé údaje a zároveň je stanovena vůči oprávněnému neúčinnost právních úkonů povinného, týkajících se jeho majetku, které učinil po obdržení předvolání k prohlášení o majetku.

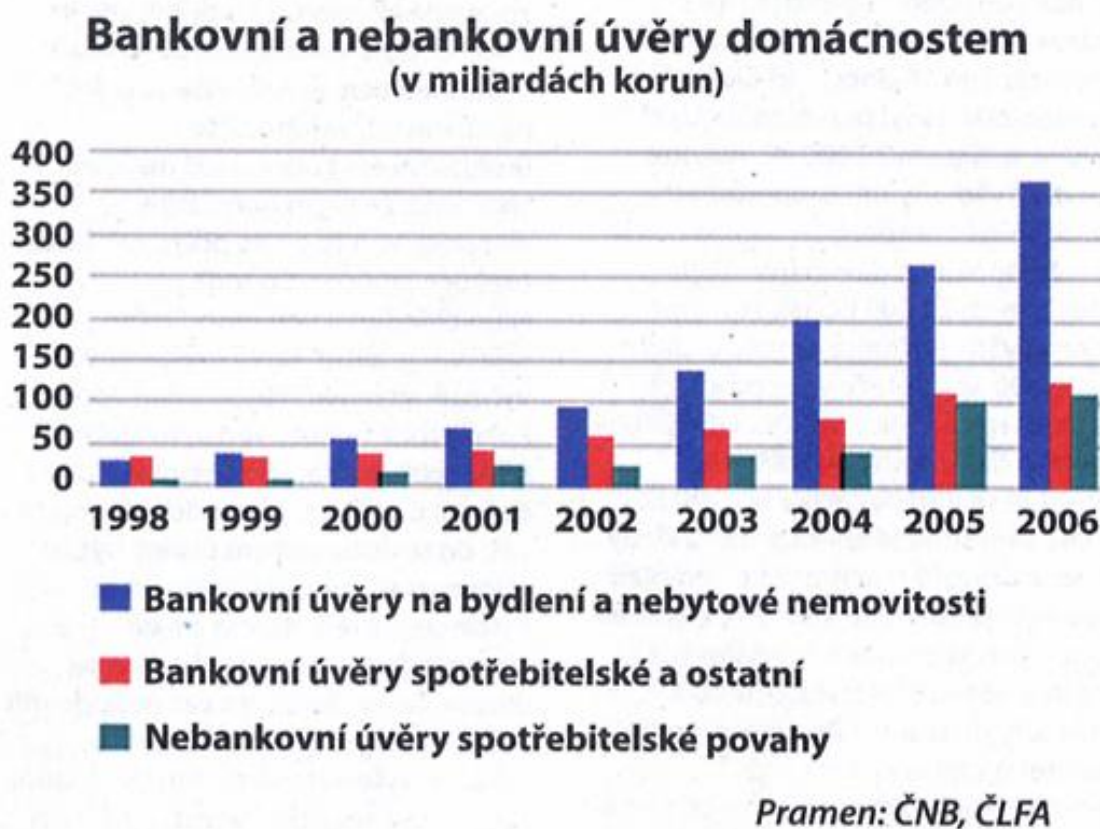
Je pravdou, že nově přijatý zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, evidentně zefektivnil vymahatelnost práva v České republice, a to jak díky dílčímu odlivu agendy výkonu rozhodnutí od soudů, tak i díky finanční zainteresovanosti exekutorů na vymožené částce, a též díky jejich rozsáhlejší pravomocem a právu na informace. Náležitá právní úprava exekucí a zároveň praktická připravenost soudů a správních orgánů provádět exekuce byla a je jedním ze způsobů, jak povznést úroveň právnosti státu.

⁵ zákon č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Na druhou stranu zase hrozí potencionální nebezpečí v podobě nárůstu soudní a exekutorské agendy spojené s vymáháním pohledávek v souvislosti s rostoucím trendem zadlužování českých domácností v posledních letech. Občané stále více využívají nejen hypotečních a dlouhodobých úvěrů, ale především úvěrů spotřebitelských. Mnozí lidé si neuvědomují rizika spojená s nesplácením těchto půjček, které bývají často až lichvářsky úročeny. Případná neschopnost (ať už z jakéhokoliv důvodu) takové úvěry splácet, může mít pro dlužníka v některých případech až fatální následky. Že se tak děje je politováníhodnou skutečností.

Z následujícího grafu je zjevný přehled růstu bankovních a nebankovních úvěrů poskytnutých domácnostem v letech 1998 až 2006, který byl zveřejněn v informačních novinách *Život s dluhy - průvodce insolvenčním právem*: zdroj Ministerstvo spravedlnosti ČR z 10/2008.

Graf. č. 3

Návrhy a opatření na zlepšení vymahatelnosti pohledávek

V první řadě bych doporučila rozšířit oblast vymáhání pohledávek dle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, dle kterého lze vymáhat jen určité typy pohledávek. Jako příklad uvádím skutečnost, že úřady práce dle tohoto zákona vymáhají pohledávky přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti, náklady řízení, přeplatky na dávkách státní sociální podpory atd. Avšak pohledávky za insolvenční, na dohodách při rekvalifikacích či na výživném vůči státu jsou vymáhány standardní cestou dle o.s.ř. Dle mého názoru jedna z nejrychlejších cest, jak se domct své pohledávky je možnost vydat exekuční příkaz přímo úřadem práce.

Dalším mým doporučením by bylo doplnění o.s.ř. v ust. § 279 odst. 2 zákona o další přednostní pohledávky, přesněji řečeno o veškeré pohledávky vůči státu. Touto úpravou by se zvýšila částka, kterou by bylo možno srážet výkonem rozhodnutí tzn., že místo jedné třetiny by se na dluh oprávněného srážely třetiny dvě.

V oblasti vymáhání pohledávek bych doporučila více využívat komunikaci přes internet. Možnost dotazování se na údaje o povinných pomocí elektronického podpisu umožní rychleji a pružněji reagovat na konkrétní informace, které se dají využít při nařízení výkonu rozhodnutí. Urychlilo by se tak vydávání exekučních nařízení na mzdu či jiné příjmy, a to v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění, který přesně definuje komu, jaká data a v jakých případech lze poskytnout.

V neposlední řadě bych více informovala veřejnost o problematice při získávání úvěrů a půjček od různých peněžních ústavů či soukromých finančních společností. Především o možných rizicích, která s sebou nesou. To proto, že během života se mnohdy dostáváme do takových situací, které nejsou vždy příjemné a na jejich řešení a rozhodování

nemáme moc času. Obzvláště pokud jde o sjednávání půjček a úvěrů, kdy posléze zjistíme, že jsme přecenili své možnosti a nemáme je čím splácet. Až zazvoní exekutor u dveří nebo zabaví zaměstnavatel mzdu či stát dávku, bývá často pozdě. Jako prevenci bych osobně doporučila velmi pečlivě zvážit, zda si vůbec půjčit, od koho a za jakou cenu. V každém případě se poradit s odborníky a své dluhy rovněž pojistit například proti ztrátě zaměstnání, invaliditě či smrti.

ZÁVĚR

Ve své magisterské práci jsem se zabývala šetřením efektivity vymahatelnosti práva u uchazečů o zaměstnání, tj. osob bez zaměstnání a tudíž s nízkým, mnohdy téměř žádným příjmem. Proč mne zaujala právě tato problematika?

Právo, respektive pravomocná rozhodnutí soudů a státních orgánů, stále nejsou povinnými subjekty dostatečně respektována. Vynucené plnění takovýchto rozhodnutí je potom výlučným právem i povinností státu. Právě k výkonu rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně, slouží institut soudních výkonů rozhodnutí. Jde o velmi složitou oblast práva, která je jakýmsi způsobem vyložena teoreticky a postupně ověřována v praxi.

V této práci jsem objasnila institut výkonu rozhodnutí dle občanského soudního řádu, charakterizovala jednotlivé způsoby výkonů rozhodnutí ukládajících povinnému subjektu peněžité plnění, konkrétně oblast výkonu rozhodnutí nařízených na mzdu – jiné příjmy.

Dále jsem popsala statut uchazeče o zaměstnání a jeho vztah k podpoře v nezaměstnanosti. Uvedla jsem hlavní problémy s výkonem rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti a jejich souvislosti. Snahou bylo rovněž popsat alespoň ve stručnosti exekuční řád a zhodnotit jeho přínos v praxi.

Krátce jsem zhodnotila současný stav vymahatelnosti práva v České republice a pokusila se nastítnit několik návrhů opatření, které by dle mého názoru, mohly vést k jeho zlepšení.

Dle mého názoru je efektivita vymahatelnosti výkonu rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti téměř mizivá. Vzhledem k nárůstu administrativy, neustálému opakování dotazů soudů

a exekutorů na povinné a dalších úkonů souvisejících s nařízením výkonu rozhodnutí na jiné příjmy, počtu zainteresovaných osob, čímž jsou nejen exekutoři, soudní vykonavatelé, exekutorští koncipienti, zapisovatelé, ale i úředníci a zaměstnavatelé, kteří onu mravenčí práci spojenou se samotným prováděním srážek v praxi vykonávají, je proti tomu velkým nepoměrem skutečnost, kolik se nakonec skutečně z dluhu vymůže.

Cesta, která vede k uhrazení dluhu formou srážky z jiných příjmů, konkrétně z podpory v nezaměstnanosti, k oprávněnému je velmi zdoluhavá, časově náročná a bohužel, jak jsem zjistila svým šetřením, z velké části bez efektu. Rovněž nelze pominout, že čím déle exekutor srážky vymáhá, tím dluh povinnému, tj. uchazeči o zaměstnání, stále narůstá o další náklady a stává se při jeho případných opakovaných evidencích téměř nesplacitelným. To vede k pasivitě až k apatii, která se projevuje například nezájmem v oblasti hledání zaměstnání, protože je mu známo, že velká část jeho budoucí mzdy stejně skončí zabavená výkonem rozhodnutí. S vědomím skutečnosti, že pobírá nízké dávky, které jsou již nezabavitelné, se povinný naučí nějakým způsobem žít, držíc se přitom hesla: „Když nic nemám – nikdo mi nic nevezme.“ K přilepšení své finanční situace si pak raději najde jinou cestu, která spočívá například v příležitostné nebo dokonce nelegální práci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

1. BIČÁKOVÁ, O., *Zákon o zaměstnanosti, přehled komentovaných novelizací*. Praha: 2007, ISBN 978-80-86131-73-3, s. 105.
2. BUREŠ, J., DRÁPAL, L., MAZANEC, M.: *Občanský soudní řád: komentář*. 5. vydání. Praha: C.H.Beck, 2001. ISBN: 80-7179-338-8.
3. CZIGLE, M.: *Činnost soudního exekutora ve vztahu ke správci daně: Důvodová zpráva k zákonu č. 120/2001 Sb.* Aspi: ev. č. 20441 Lit.
4. GROSSOVÁ, M.: *Exekuce v současné právní praxi*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, a.s., 2000. ISBN: 80-7201-214-2.
5. CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice*. 2. vydání. Olomouc: Vydavatelství UP, 2006, ISBN: 80-244-1367-1, s. 33-47.
6. KNAPP, V.: *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 1995. ISBN: 80-7179-028-1.
7. MAREŠ, P.: *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 1. vydání. Praha : Perfekt, 1994. ISBN 80-901424-9-4, s. 22-25.
8. NĚMEC, P., SVOBODA, P. a kol.: *Důvodová zpráva k návrhu zákona o soudních exekutorech (exekuční řád)*. Aspi: ev. č. 14862, 14865 Lit.
9. NOVOTNÝ, P.: *Exekuční řád, praktická příručka pro věřitele*. 1. vydání. Praha: GRADA 2001. ISBN: 80-247-0111-1.
10. POHL, M.: *Další možná forma výkonu rozhodnutí prostřednictvím soudních exekutorů*. *Obchodní právo*, 7/2001, s. 2-12.
11. ŠUBRT, B., a kol.: *Abeceda mzdové účetní*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG 2000. ISBN: 80-7263-027-X s. 70-75.
12. ŠUBRT, B., a kol.: *Abeceda mzdové účetní*. 10. vydání. Olomouc: ANAG 2001. ISBN: 80-7263-075-X s.86-90.
13. ŠUBRT, B., a kol. : *Abeceda mzdové účetní*. 11. vydání. Olomouc: ANAG 2002. ISBN: 80-7263-111-X s.86-91.
14. ŠUBRT, B., a kol. : *Abeceda mzdové účetní*. 12. vydání. Olomouc: ANAG 2003. ISBN: 80-7263-157-8 s.88-93.

15. ŠUBRT, B., a kol. : *Abeceda mzdové účetní*. 13. vydání. Olomouc: ANAG 2004. ISBN: 80-7263-202-7 s.100-106.
16. ŠUBRT, B., a kol. : *Abeceda mzdové účetní*. 15. vydání. Olomouc: ANAG 2005. ISBN: 80-7263-252-3 s.107-112.
17. ŠUBRT, B., a kol. : *Abeceda mzdové účetní*. 16. vydání. Olomouc: ANAG 2006. ISBN: 80-7263-319-8 s.120-126.
18. ŠUBRT, B., a kol. : *Abeceda mzdové účetní*. 16. vydání. Olomouc: ANAG 2007. ISBN: 80-7263-373-9 s.131-147.
19. TRIPPES, A.: *Exekuce v soudní praxi*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2001. ISBN: 80-7179-483-X.

Právní předpisy:

20. Nařízení vlády České republiky č. 63/1998 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení, zrušen k 1.1.2007.
21. Nařízení vlády č. 42/1998 Sb., o nezabavitelných částkách, zrušen k 1.1.2007.
22. Nařízení vlády č. 56/2000 Sb., o nezabavitelných částkách, zrušen k 1.1.2007.
23. Nařízení vlády č. 333/2001 Sb., o nezabavitelných částkách, zrušen k 1.1.2007.
24. Nařízení vlády č. 664/2004 Sb., o nezabavitelných částkách, zrušen k 1.1.2007.
25. Nařízení vlády č. 505/2005 Sb., o nezabavitelných částkách, zrušen k 1.1.2007.
26. Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o nezabavitelných částkách, v platném znění.
27. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., ze dne 5.9.2001, o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, v platném znění.

28. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v platném znění.
29. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění.
30. Zákon č. 30/2000 Sb., kterým se mění o.s.ř., v platném znění.
31. Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění.
32. Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění.
33. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění.
34. Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, v platném znění.
35. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), v platném znění.
36. Zákon č. 463/1991 Sb., o životním minimu, v platném znění.
37. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v platném znění.
38. Zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, v platném znění.
39. Zákon č. 113/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, v platném znění.
40. Zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, zrušen k 1.10.2004.
41. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění.
42. Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, v platném znění.
43. Zákon č. 264/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákoníku práce, v platném znění.
44. Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, v platném znění.
45. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, v platném znění.
46. Zákon č. 330/2007 Sb., o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí 2007 pro účely zákona o zaměstnanosti, v platném znění.
47. Zákon č. 112/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o životním a existenčním minimu a zákona o pomoci v hmotné nouzi, v platném znění.

<http://www.soudni-exekutor.cz/sluzby-pravni-pomoc.php>
ze dne 19.1.2009.

<http://portal.justice.cz/uvod/justice.aspx> ze dne 15.5.2008.

<http://www.bpx.cz/vymahani-pohledavek> ze dne 12.12.2008.

<http://www.businessinfo.cz/cz/zivotni-situace> ze dne 19.1.2009.

http://portal.mpsv.cz/sz/download/?_piref37_264786_37_264785_264785.ty_pstnez=1&_piref37_264786_37_264785_264785.ty_pstnezct=1#ukaz
ze dne 22.12.2008.

PŘÍLOHY

1 Vzor usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy pro přednostní pohledávku

ČÍSLO JEDNACÍ

U S N E S E N Í

..... soud rozhodl

ve věci výkonu rozhodnutí

oprávněného(oprávněné).....

zastoupeného(zastoupené).....

proti povinnému (povinné).....

RČ(nar.)

bytem.....

pro Kč s příslušenstvím,

t a k t o :

I. Soud nařizuje podle

.....
k uspokojení přednostní pohledávky oprávněného (oprávněné) ve výši
..... Kč

*) s % úrokem od do.....

*) s poplatkem z prodlení od do.....
a pro náklady předcházejícího řízení ve výši Kč

výkon rozhodnutí

*) srážkami ze mzdy (platu), která přísluší povinnému (povinné) od zaměstnavatele, u kterého je zaměstnán(a) - plátce mzdy (platu).....

*) srážkami z příjmu, který přísluší povinnému (povinné) od plátce.....
.....

II.

*) Povinný(á) je povinen (povinna) zaplatit oprávněnému (oprávněné) na náhradě nákladů výkonu rozhodnutí Kč.

*) Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Povinný(á) je povinen (povinna) zaplatit České republice - soudu soudní poplatek za návrh na výkon rozhodnutí ve výši Kč.

IV. Nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje na vymožení pohledávky a nákladů předcházejícího řízení (bod I.), náhrady nákladů výkonu rozhodnutí (bod II.) a soudního poplatku (bod III.), jakož i dalších nákladů, které budou oprávněnému (oprávněné) v průběhu tohoto výkonu rozhodnutí proti povinnému (povinné) přiznány.

V. Plátcí mzdy, platu nebo jiného příjmu se přikazuje, aby po tom, kdy mu bude nařízení výkonu rozhodnutí doručeno, prováděl srážky ze mzdy, platu nebo jiného příjmu až do výše výkonem rozhodnutí vymáhané pohledávky s příslušenstvím (bod IV.), a aby sražené částky nevyplácel povinnému (povinné). Sražené částky zadrží a vyplatí je oprávněnému (oprávněné) ihned poté, co obdrží od soudu vyrozumění, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci.

Srážky se provádějí z čisté mzdy, platu nebo jiného příjmu (§ 277 o.s.ř.). Povinnému (povinné) nesmí být sražena základní nepostižitelná částka, jejíž výpočet stanoví zvláštní předpis (§ 278 o.s.ř.).

Z čisté mzdy, která zbývá po odečtení základní nepostižitelné částky a která se zaokrouhlí směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách (zbytku čisté mzdy), lze srazit k vydobytí pohledávky oprávněného (oprávněné) jednu třetinu (§ 279 odst.1 o.s.ř.). Zvláštní právní předpis stanoví částku, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení; tato částka se přičlení k první třetině zbytku čisté mzdy (§ 279 odst.3 o.s.ř.).

Soud zakazuje plátcí mzdy, platu nebo jiného příjmu, aby po tom, kdy mu bude nařízení výkonu doručeno, povinnému (povinné) vyplatil výkonem rozhodnutí postiženou část mzdy, platu nebo jiného příjmu. Tento zákaz se vztahuje na mzdu, plat nebo jiný příjem povinného (povinné) i u každého dalšího plátce, u kterého je povinný(á) zaměstnán(a) nebo od něhož pobírá jiný příjem (§ 299 o.s.ř.). Povinný(á) ztrácí dnem, kdy je plátcí doručeno nařízení výkonu rozhodnutí nebo usnesení obsahující vyrozumění o nařízení výkonu

rozhodnutí, právo na vyplacení té části mzdy, platu nebo jiného příjmu (§ 299 o.s.ř.), která odpovídá stanovené výši srážek.

VI. Plátce mzdy, platu nebo jiného příjmu ze sražených částek vyplatí:

pohledávku

*) na adresu

*) na účet v bance

náklady předcházejícího řízení

*) na adresu

*) na účet v bance

náhradu nákladů výkonu rozhodnutí

*) na adresu.....

*) na účet v bance.....

soudní poplatek na účet v bance.....

VII. Přestal(a)-li povinný(á) pracovat u dosavadního plátce mzdy nebo platu nebo přestal(a)-li pobírat jiný příjem, musí to oznámit do jednoho týdne soudu, který nařídil výkon rozhodnutí. Do jednoho týdne musí povinný(á) soudu rovněž oznámit, že nastoupil(a) práci u jiného plátce mzdy, popřípadě že začal(a) pobírat jiný příjem.

Plátce mzdy, platu nebo jiného příjmu je povinen do jednoho týdne soudu oznámit, že u něho povinný(á) přestal(a) pracovat nebo že od něho přestal(a) pobírat jiný příjem, zaslat soudu vyúčtování srážek, které ze mzdy, platu nebo jiného příjmu povinného (povinné) provedl a vyplatil oprávněnému (oprávněné), a oznámit soudu, pro které pohledávky byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, platu nebo jiného příjmu povinného (povinné), a jaké pořadí mají tyto pohledávky.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému (Městskému) soudu v prostřednictvím podepsaného soudu. Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí je vykonatelné doručením.

V dne.....

*) nehodící se škrtněte
(O.s.ř. č. 213 - usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy pro nepřednostní pohledávky)

2 Poučení o postupu při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy

Na všech podáních v této věci uveďte:
Jednací číslo:

P o u č e n í o postupu při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy

Srážky se provádějí ze základní mzdy, která se vypočte tak, že se od mzdy odečte daň ze mzdy, zdravotní a sociální pojištění.

Do mzdy se započítávají i čisté odměny za vedlejší činnost, kterou pracovník vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Nezapočítávají se však do ní přídatky na děti a částky, které jsou povinnému poskytovány na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem. To platí zejména o náhradách nákladů při pracovních cestách. Do mzdy se započítávají i všechny odměny a prémie jakéhokoliv druhu poskytované v souvislosti s pracovním poměrem.

Z čisté měsíční mzdy nesmí být srazena základní částka (nezabavitelná částka) určená na povinného a na každou osobu, které poskytuje výživné ve výši určené zvláštním předpisem.

Čistá mzda, která zůstává po odečtení uvedených základních částek, se zaokrouhlí směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách. Z takto určené částky lze hradit k vydobytí obyčejné pohledávky oprávněného jen jednu třetinu a pro přednostní pohledávky dvě třetiny. Přednostní pohledávky se uspokojí nejprve z druhé třetiny, a teprve nestačí-li tato třetina na jejich úhradu, uspokojí se spolu s ostatními pohledávkami z první třetiny. Třetí třetina se nikdy nesráží a zůstává povinnému volná.

Převyšuje-li zbytek čisté mzdy po uvedeném zaokrouhlení horní hranici základní částky určené zvláštním předpisem, srazí se částka nad tuto hodnotu Kč bez omezení.

Přednostními pohledávkami jsou

- a) pohledávky výživného,
- b) pohledávky náhrady škody, způsobené poškozenému ublížením na zdraví,
- c) pohledávky náhrady škody způsobené úmyslnými trestnými činy,
- d) pohledávky daní a poplatků,
- e) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění, úrazového pojištění a důchodového zabezpečení,
- f) pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pohledávky pojistného na úrazové pojištění a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění,
- g) pohledávky náhrady za příspěvek na výživu dítěte a příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče,
- h) pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci,
- i) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory.

Provádějí-li se srážky ze mzdy k vydobytí několika pohledávek, uspokojí se jednotlivé pohledávky z první třetiny podle svého pořadí bez ohledu na to, zda jde o přednostní pohledávky nebo o pohledávky ostatní.

Provádějí-li se srážky i z druhé třetiny, uspokojí se z ní bez zřetele na pořadí nejprve pohledávky výživného a teprve pak podle pořadí ostatní přednostní pohledávky. Nepostačí-li částka sražená z druhé třetiny k uspokojení všech pohledávek výživného, uspokojí se nejprve běžné výživné všech oprávněných a pak teprve nedostatky za dřívější dobu, a to podle poměru běžného výživného, tj. stanoví se poměr mezi výší běžného výživného jednotlivých oprávněných a podle tohoto poměru se určí výše, do jaké se u pohledávek jednotlivých oprávněných uhradí nedoplatky výživného. Nebylo-li by však částkou sraženou z druhé třetiny kryto ani běžné výživné všech oprávněných, rozdělí se mezi ně částka sražená z druhé třetiny poměrně podle výše běžného výživného bez ohledu na výši nedoplatků.

Další přednostní pohledávky se uhradí z druhé třetiny po úhradě výživného podle svého pořadí.

Pořadí pohledávek se řídí dnem, kdy bylo plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. Bylo-li mu doručeno téhož dne nařízení výkonu rozhodnutí pro několik pohledávek, mají tyto pohledávky stejné pořadí; nestačí-li částka na ně připadající k jejich plnému uspokojení, uspokojí se poměrně.

Vyplácí-li plátce mzdy měsíční mzdu nadvakrát (jako zálohu a vyúčtování), může přiměřené srážky povinnému provést již ze zálohy. Výplatu srážek oprávněnému provede však plátce mzdy až po uplynutí příslušného měsíce.

Je-li nařízení výkonu rozhodnutí doručeno plátcí mzdy až po tom, kdy již byla část měsíční mzdy povinnému vyplacena, nepřihlíží se k provedené výplatě a srážky se provedou tak, jako by povinný měl za celý měsíc právo jen na mzdu, která mu ještě nebyla vyplacena.

Dochází-li k výplatě mzdy za několik měsíců najednou, je třeba vypočítat srážky za každý měsíc zvlášť.

Požádá-li o to plátce mzdy, oprávněný nebo povinný, určí soud, jaká částka má být v příslušném výplatním období ze mzdy povinného sražena, a je-li více oprávněných, kolik z ní připadne každému z nich.

Sraženou částku vyplatí plátce mzdy přímo oprávněnému. Má-li být z provedených srážek uspokojeno několik pohledávek, může plátce mzdy zaslat sraženou částku soudu, který ji rozvrhne mezi oprávněné a sám provede výplatu. Plátce mzdy je povinen zaslat sraženou částku soudu, jestliže mu to nařídí soud. Sraženou částku je plátce mzdy povinen vyplatit oprávněnému, i když má sám vůči němu peněžitou pohledávku, kterou si jinak mohl započíst.

Změní-li se po nařízení výkonu rozhodnutí plátce mzdy, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy i na mzdu povinného u nového plátce mzdy, a to ode dne, kdy se od povinného nebo od dosavadního plátce mzdy doví, že byl soudem nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného a pro jaké pohledávky; nedozví-li se o těchto okolnostech nový plátce již dříve, vzniká mu tato povinnost dnem, kdy byl soudem vyrozuměn o nařízení výkonu rozhodnutí tím, že mu bylo doručeno příslušné usnesení. Pořadí, které získala pohledávka oprávněného u předchozího plátce mzdy, zůstává jí zachováno i u nového plátce mzdy.

Zaměstnavatel přijímající občana do práce je povinen vyžádat si od něho potvrzení, vystavené zaměstnavatelem, u něhož občan dříve pracoval o tom, zda byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami z jeho mzdy, kterým soudem a v či prospěch. Zjistí-li zaměstnavatel takový případ, oznámí to bez odkladu soudu, který výkon rozhodnutí nařídil.

Plátce mzdy musí ohlásit soudu do jednoho týdne, že u něho přestal povinný pracovat. Zároveň zašle soudu vyúčtování srážek, které ze mzdy povinnému provedl a vyplatil oprávněným a oznámí soudu, pro které pohledávky byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy a jaké pořadí mají tyto pohledávky.

Provádí-li srážky několik plátců zároveň, zašlou srážky vždy soudu.

Ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy se použijí i na výkon rozhodnutí srážkami z pracovní odměny členů družstev a z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci ve smyslu § 299 - 302 o.s.ř.

Jinak se řídí plátce mzdy soudními usneseními, která jsou mu doručena. To platí zejména v případě, kdy dojde k odkladu nebo k zastavení výkonu rozhodnutí nebo kdy mají být prováděny podle dohody mezi oprávněnými a povinnými menší srážky, než jsou zákonem dovoleny.

Jestliže plátce mzdy neprovede ze mzdy srážky řádně a včas, provede-li je v menším než stanoveném rozsahu, nebo nevyplatí-li srážky oprávněnému bez odkladu po tom, kdy mu bylo doručeno vyrozumění, že nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, nebo kdy dospěly další měsíční částky mzdy, může oprávněný uplatnit proti plátcí mzdy právo na vyplacení částek, které měly být ze mzdy povinného sraženy.

Oprávněný se může rovněž domáhat na plátcí mzdy vyplacení částek, na které by měl právo, kdyby byl plátce mzdy splnil svou povinnost oznámit, že povinný u něj přestal pracovat, nevyžádá-li si od nově přijatého pracovníka potvrzení o nařízených výkonech rozhodnutí srážkami ze mzdy a neoznámí-li bez odkladu soudu, že byl proti pracovníku nařízen výkon rozhodnutí srážkami z jeho mzdy, jakmile to zaměstnavatel, u něhož povinný nastoupil nově do práce zjistí.

Pořadí pohledávek se řídí ustanovením § 280 o.s.ř. a zvláštním předpisem.

U p o z o r n ě n í :

Pokud bylo usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy doručeno zaměstnavateli, u kterého povinný nikdy nepracoval, popřípadě u kterého již není v pracovním poměru, sdělí zaměstnavatel bezodkladně přesný den, kdy byl pracovní poměr s povinným ukončen, případně sdělí, že povinný u něho nikdy nepracoval.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lenka Blažková
Katedra:	Pedagogiky s celoškolskou působností
Vedoucí práce:	PaedDr. Bronislava Štěpánková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2009

Název práce:	Exekuce a uchazeč o zaměstnání
Název v angličtině:	Execution and a job applicant
Anotace práce:	Práce se zabývá efektivitou výkonů rozhodnutí nařízených na podporu v nezaměstnanosti u uchazečů o zaměstnání za období od r. 2000 do r. 2007 evidovaných u úřadu práce. Dále se autorka věnuje změnám v zákoně č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, v zákoně č. 63/1991 Sb. občanský soudní řád, v zákoně č. 120/2001 Sb. exekuční řád, změnám v částkách životního minima atd.
Klíčová slova:	Uchazeč o zaměstnání, výkon rozhodnutí, podpora v nezaměstnanosti, srážky ze mzdy – jiných příjmů, exekuce, soud, exekutor, míra nezaměstnanosti, životní minimum.
Anotace v angličtině:	The thesis deals with effectivity of executions ordered on unemployment benefits among job applicants registered in labour office (years 2000 – 2007). Author targets changes in Act No.435/2004 Coll.,on Employment; Act No. 63/1991 Coll.,on the Protection of Economic Competition; Act No. 120/2001 Coll.; changes of subsistence minimum etc.
Klíčová slova v angličtině:	Job applicant, enforcement, unemployment benefits, deductions from wage – from other incomes, execution (distrain), court, executor, unemployment rate, subsistence minimum
Přílohy vázané v práci:	Příloha 1) Vzor usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy pro přednostní pohledávku Příloha 2) Poučení o postupu při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy
Rozsah práce:	79
Jazyk práce:	Český